

Mlašč tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 25

V Celovcu, dne 18. junija 1953

Cena 1 šilling

Dogodki se vrstijo

V zadnjih tednih opazujemo v evropski in vsej svetovni politiki gotove skoke. Medtem ko se je skoraj tri leta velika svetovna politika vrtela okoli enega središčnega vprašanja, to je okrog Koreje, se v zadnjih tednih na vseh področjih pojavljajo iz dneva v dan nove slike.

Volitve v Italiji so gotovo znak in dokaz, da se v tej deželi gospodarska in socialna vprašanja prepočasno razvijajo in da se lastniki velikih premoženj vse preveč krčevito držijo svoje pretirane lastnine, medtem ko milijoni delovnega ljudstva stradajo in trpijo najhujše pomanjkanje.

Ne razumemo pri tem izrednega veselja „Slovenskega vestnika“ nad porastom glasov komunističnih strank v Italiji, ker imamo pač le vtis, da bi se pri še enkratni ponovitvi tega pojava znašel jugoslovanski komunizem med dvema kominformističnima komunizmoma. In kaj bi „Slov. vestnik“ nato v tem slučaju zapisal?

V Franciji se odraža podobna gospodarska in socialna kriza, ki se zrcali v tem, da je Francija vedno zopet brez močne vlade, kadar bi tako vlado najbolj potrebovala, da bi se mogla uveljaviti v svetovni politiki kot velesila.

V ruski politiki zadnjih tednov pa vidimo izredno gibčnost, izredno dinamiko. Na Koreji bo brez dvoma ravno po ruskih pristankih prišlo do premirja. V Avstriji je ruska zasedbena oblast jela s svojimi ukrepi občutno popuščati. V Vzhodni Nemčiji so delno, vsaj prehodno, ukinili bolševizacijo dežele, v Berlinu so se ceste odprle med zahodnim in vzhodnim svetom. Napram Turčiji je zavzela Rusija novo stališče spravičnosti in ji celo ponuja skupni obrambni pakt. In to sedaj, ko je ravno dograjen pakt med Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo in je tako strnjena črta od Atlantika preko Sredozemlja v Srednjo Azijo.

Sicer danes še ni mogoče ugotoviti, ali je vse to premikanje političnih vprašanj pričetek zblíževanja velikih in malih držav ali pa je le iskanje novih točk medsebojnega trenja v mrzli, morda celo vroči vojni.

Kronanje kraljice Elizabete II. je nudilo politikom in državnikom zopet obširne prilike za medsebojne razgovore.

Položaj Zapadne Nemčije se je zaradi zadnjih dogodkov gotovo močno omajal. Predvsem zadržanje Velike Britanije do razvoja okoli Rusije, vladna kriza v Franciji, odlaganje sestanka zapadnih „velikih treh“ na Bermudih, predvolilni boj, ki se pričinja v Zapadni Nemčiji in sedaj še nepričakovane olajšave v Vzhodni Nemčiji, vse to dela kanclerju dr. Adenauerju velike skrbi. Velik uspeh, katerega je Adenauer brez dvoma ob priliki svojega obiska v Ameriki dosegel, zgublja vedno bolj na svoji vsebini.

Dokler so bili vsi ti problemi nekam okosteneli, je bila politična orientacija dosti lažja, kakor je to danes, ko je vse v hitrem razvoju in se svetovni politični položaj iz dneva v dan spreminja, pri tem tudi vloga Nemčije pridobiva ali pa zgublja na pomenu.

Politični predstavniki in vojaški strokovnjaki potujejo in delajo načrte, ki pa ob takem razvoju svetovne politike lahko čez noč izgubijo svojo veljavo. Sicer pa smo v zadnjih desetletjih evropske politike bili že ponovno priča dejstvu, da je bila danes sklenjena zveza „večnega prijateljstva“ med dvema državama; že drugo jutro pa je našlo isti državni pogodbenici v dveh različnih vojnijskih taborih.

Tudi med Avstrijo in Jugoslavijo se bodo koncem tega meseca zopet nadaljevali politični razgovori na Dunaju. Podobni razgovori so se pričeli pred letom, ko je avstrijski zunanji minister dr. Gruber obiskal Jugoslavijo.

Boji in napadi pred premirjem

Ko je bila podpisana v Panmunžonu na Koreji pogodba o izmenjavi vojnijskih ujetnikov, je bilo splošno prepričanje, da je s tem padla zadnja ovira za dosego premirja, ki naj bi bilo podpisano po nekaterih vesteh na dan tretje obletnice začetka vojne na Koreji, to je 25. junija. Toda pri komunistih ni mogoče nikdar vedeti, kaj skrivajo za svojimi predlogi in za besedami.

V smislu dosedanjih predlogov naj bi bila po premirju demarkacijska črta med Južno in Severno Korejo sedanja bojna črta. Ta pa poteka nekaj bolj severno, kakor pa je potekala meja pred tremi leti. Da bi dosegli spremembo te meje, so začele komunistične kitajske čete na Koreji z moč-

nimi napadi na zavezniške postojanke. Okrog 25.000 močnejše komunistične čete napadajo ob močni podpori artilerije in letalstva in posrečilo se jim je napredovati do 4 km v globino. Seveda so na napad odgovorile tudi zavezniške čete in nad 500 zavezniških letal v skoraj neprekinjenih poletih seje na komunistične čete smrt in razdejanje.

Pod takimi okolnostmi se sestane te dni spet odbor za sklenitev premirja. Ameriški zunanji minister pa je izjavil, da more biti komunistična ofenziva na Koreji zelo resna zapreka pri pogajanjih za dosego premirja na Koreji.

Demonstracije v Berlinu

Vzhodno-nemška enotna socialistična stranka, ki je pod vodstvom komunistov, je na svoji seji ostro obsodila dosedanje delo svojega glavnega tajnika, namestnika vzhodno-nemškega ministrskega predsednika, Walterja Ulbrichta. To je znak, da se pripravljajo v Vzhodni Nemčiji važne spremembe, vse po naročilu iz Moskve.

Kot opravičilo za te spremembe, katerih žrtev naj bi postala tako ministrski predsednik Oton Grotewohl kakor tudi podpredsednik Walter Ulbricht (predsednik Vzhodne Nemčije Viljem Pieck je bolan in se „zdravi“ nekje v Sovjetski zvezi), so verjetno tudi demonstracije v sovjetskem delu Berlina.

V torek popoldne so namreč predvsem gradbeni delavci v komunističnem Berlinu

zapustili delo in se zbrali k velikim demonstracijam. Pri tem so zahtevali, naj vlada prekliče svojo odredbo o zvišanju delavske norme, čemur je vlada tudi ugodila. Pri demonstracijah, katerih se je udeležilo več tisoč delavcev, so zahtevali delavci tudi več svobode, nadalje svobodne in tajne volitve ter končno odstop Grotewohla in Ulbrichta.

Zapadnonemški minister za vsenemške zadeve, Kaiser, je v zvezi s temi demonstracijami v vzhodnem Berlinu izjavil, da more samo zedinjenje Zapadne in Vzhodne Nemčije prinesiti izboljšanje v Vzhodni Nemčiji. V Bonnu tudi prevladuje prepričanje, da so bile berlinske demonstracije naročene in dirigirane od zgoraj, da bi z delavskimi zahtevami opravičili sedanje in bodoče politične spremembe v Vzhodni Nemčiji.

Želje in nameni sovjetske vlade

Razne ukrepe, ki jih je v zadnjih tednih izvedla sovjetska vlada v Vzhodni Nemčiji in tudi v Avstriji, tolmačijo nekateri kot dokaz dobre volje sovjetske vlade, da hoče sodelovanja z zapadnimi silami pri zagotovitvi svetovnega miru. Spet drugi — med temi je tudi ameriški zunanji minister Dulles — pa pravijo, da so ti ukrepi preračunani na sejanje razdora in nesloge med zapadnimi zavezniki.

Te dni zboruje v Budimpešti na Madžarskem takozvani „Svet za svetovni mir“. Ta svet je popolnoma pod komunističnim vplivom in vodstvom. Na tem zborovanju je govoril tudi znani sovjetski pisatelj Ilja Ehrenburg, ki je v svojem govoru označil zunanjepolitične namene sedanje sovjetske vlade v Moskvi. Ti nameni so: 1. Sprejem komunistične Kitajske v Organizacijo združenih narodov. — 2. Združitev Vzhodne in Zapadne Nemčije; zedinjena Nemčija pa mora biti nevtralizirana v političnem in predvsem v vojaškem oziru. — 3. Ločitev oziroma odcepitev malih evropskih držav od Severnoatlantske obrambne zveze, ki so jo ustvarile Združene države ameriške. Evropske države naj bi bile nato povezane

med seboj po regionalnih, to je meddržavnih pogodbah. — 4. Posvetovanju „velikih štirih“, to je Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze, naj bi sledilo posvetovanje „velikih petih“. Peti v tej zvezi bi bila komunistična Kitajska. Na mirovnem kongresu „velikih petih“ naj bi bila sklenjena pogodba, ki bi nato izključevala vsako nevarnost vojne. Zveza „velikih petih“ naj bi tako zagotovila svetovni mir.

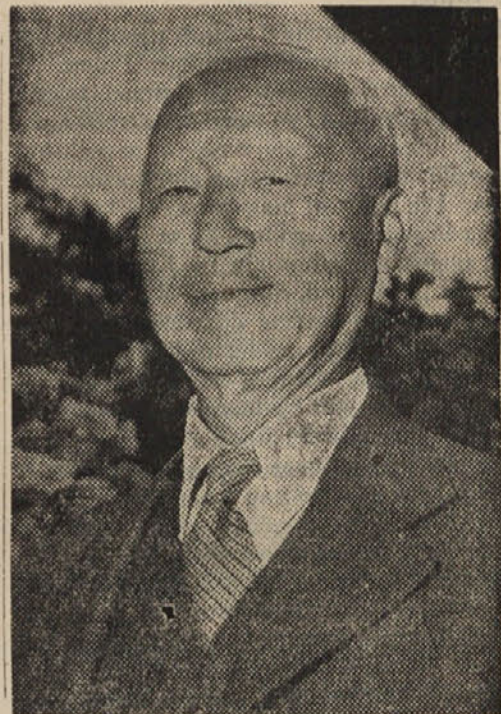
Pri nestalnosti angleške in francoske politike je lahko uginiti, da bi v tej zvezi „velikih petih“ vladala Sovjetska zveza, Amerika pa bi bila osamljena. To je prava vsebina lepih besed Ilje Ehrenburga.

TITO V ISTRI

Ob prilike 10-letnice proglasa osvoboditve Istre se je zbralo v rojstnem kraju narodnega mučenika Vladimirja Gortana, ki so ga Italijani ustrelili, okrog 100.000 Istranov. — Govoril je maršal Tito, ki je poudaril velik pomen rešitve tržaškega vprašanja, pozdravil izboljšanje odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo ter važnost balkanske zveze.

deželi. Ne moremo pa mimo dejstva, da nosi odgovornost za ta osnutek pri političnem položaju v deželi pretežno socialistična stranka in s tem tudi „Demokratska fronta delovnega ljudstva“, ki je dala s svojim zadržanjem pri zadnjih volitvah socialistom legitimacijo v roke za tako postopanje. Z „Demokratsko fronto“ pa nosijo odgovornost tudi tisti, ki so ji dali nalog za tako zadržanje. To je zgodovinsko dejstvo in tudi zgodovinska klobida, katere se „Demokratska fronta“ in njeno ozadje ne bosta mogla nikdar oprati.

Mi koroški Slovenci nismo zainteresirani le na kakem prehodnem premirju, ki navadno pomeni le mir pred nevihto, mi smo zainteresirani na trajnem mirnem sožitju dveh narodov in dveh držav sosed.

DR. SINGMAN RI
državni predsednik južno-korejske republike (USIS)

K R A T K E V E S T I

V Vrbi je bilo prejšnji četrtek zborovanje koroških industrialcev. Na zborovanju je govoril tudi finančni minister dr. Kamitz, ki je napovedal poenostavljenje davčnih predpisov, deloma pa tudi znižanje nekaterih davkov z novim letom 1954.

Dosedanji avstrijski poslanik v Parizu, dr. Franc Wodak, je bil imenovan za novega avstrijskega poslanika v Beogradu, kamor v kratkem odpotuje.

Koncem meseca junija bodo v Opatiji jugoslovansko-avstrijski razgovori o obratovanju dravskih elektrarn.

Britanski zunanji minister Anthony Eden je bil v Bostonu v Ameriki že tretjič operiran zaradi bolezni na žolču. Pred jesenjo ne bo mogel vršiti svojega posla kot zunanji minister.

Jugoslovanska vojska je dobila v zadnjem času spet večje število ameriških letal na reakcijski pogon (Düsenflugzeug).

Glavni tajnik komunistične stranke v Ukrajini L. G. Melnikov je bil odstavljen, ker „ni deloval več v smislu lenin-stalinistične narodnostne politike“.

V januarju sta bila aretirana na Dunaju, ker sta vohunila za Sovjetsko zvezo, Oton Verber in Kurt Ponger. Prepeljana sta bila v Ameriko in tam obsojena pretekli teden na zaporno kazen od 4 do 15 let.

Zaradi neurij in dolgotrajnega deževja je narastlo vodovje v spodnjem teku reke Pad, ki je prestopil bregove. Deževje je napravilo veliko škodo tudi v drugih pokrajinah severne Italije.

V severovzhodnih pokrajinah Združenih držav so silni vrtničasti viharji (tornado) napravili veliko škodo, ki presega več deset milijonov dolarjev. Nad 200 ljudi je mrtvih, nad 1000 jih je ranjenih in več tisoč ljudi je brez stanovanja.

KOROŠKA VLADA NA DUNAJU

Zaradi vedno večje brezposelnosti na Koroškem se je posvetovala koroška deželna vlada pod predsedstvom namestnika deželnega glavarja Krassniga (deželni glavar Ferd. Wedenig je na bolezenskem dopustu).

Na vladni seji je bilo sklenjeno, da se odpeljejo v sredo, 17. t. m., na Dunaj vsi člani koroške deželne vlade in da poizkušajo tam v razgovorih z zveznim kanclerjem, finančnim ministrom in ostalimi ministri ter politiki doseči večjo dodelitev državnih kreditov. Ti krediti naj bi omogočili na Koroškem večja javna dela, kjer bi našlo zaposlitev predvsem večje število gradbenih delavcev. O uspehu posredovanja koroške vlade bomo poročali prihodnjič.

Politični teden

Po svetu . . .

Vsi narodi, zlasti pa narodi onih držav, ki so udeležene z večjimi ali manjšimi oddelki vojnih čet na Koreji, so pozdravili z veseljem vest o izmenjavi vojnih ujetnikov na Koreji. Saj traja že tri leta pobijanje na Koreji in konca še ni bilo videti. Pred tremi leti je bilo sklenjeno, naj vojaški oddelki Združenih narodov zavrnejo komunistični napad iz Severne Koreje in prepodijo sovražnika iz Južne Koreje. To je vojska Združenih narodov dosegla in zato ni več pravega razloga za nadaljevanje korejske vojne.

Pogodbi o izmenjavi vojnih ujetnikov na Koreji naj bi sledilo premirje. Potem pa naj bi bila na posebni konferenci rešena razna vprašanja, ki so povzročila velika nasprotja med Sovjetsko zvezo in zapadnimi zavezniki. Ta posvetovanja gotovo ne bodo lahka, ker so tudi nasprotja velika. Zato vpliva že sedaj neugodno, ko se je z vso silo uprl pogodbi v premirju na Koreji južno-korejski predsednik Singnam Ri. Ta zahteva namreč, naj bi čete Združenih narodov nadaljevale z boji, dokler ni zasedena tudi Severna Koreja in naj bi nato v celi Koreji izvedli volitve pod nadzorstvom Združenih narodov. Tej zahtevi Singnam Rija ugoditi pa se pravi nadaljevati vojno s komunistično Kitajsko in verjetno tudi s Sovjetsko zvezo. To pa je že začetek tretje svetovne vojne. Zato je dal predsednik Eisenhower Singnam Riju vsa zagotovila Združenih držav proti vsakemu morebitnemu ponovnemu poizkusu Severne Koreje vdreti na ozemlje Južne Koreje. Zagotovil mu je nadalje vso gospodarsko pomoč za obnovo Južne Koreje. Nadalje hoče Eisenhower zagovarjati na konferenci o vzpostavitvi miru na Daljnem vzhodu združitve Južne in Severne Koreje. Toda vse to želi doseči Eisenhower z mirnimi sredstvi in ne z nadaljevanjem vojne in z novimi stvarnimi in krvnimi žrtvami Združenih držav.

Ukrepi Sovjetske zveze

Veliko pozornost je vzbudil sklep vzhodno-nemške komunistične stranke, da naj vzhodno-nemška vlada preneha s kolektivizacijo kmetijstva, da naj preneha s preganjanjem Cerkve v Vzhodni Nemčiji, naj izreče pomilostitev takozvanih „gospodarskih saboterjev“ in sploh v celoti spremeni svojo dosedanje politiko. Kaj je vzrok tem sklepom, je danes še nemogoče popolnoma jasno in zanesljivo povedati. Gotovo pa teh sklepov ni napravilo vodstvo nemške komunistične stranke brez navodil iz Moskve. Zato je tudi treba te sklepe presojati pod vidikom svetovnopoličnih dogodkov. Zato je splošno prepričanje, da je naročila sovjetska vlada vse te sklepe in ukrepe, kakor tudi nekatere olajšave in sovjetskemu zasedbenem območju v Avstriji, zaradi svetovno političnih dogodkov. S temi ukrepi hoče sovjetska vlada vplivati na konferenco „velikih treh“ na Bermudskih otokih. Razen tega pa poizkuša s temi ukrepi gotovo vplivati sovjetska vlada tudi na razpoloženje volivcev v Zapadni Nemčiji. Tam bodo v približno treh mesecih volitve v državni zbor. V tem ima sedaj večino krščansko-demokratska stranka s še nekaterimi strankami sredine in desnice proti nemškimi socialnim demokratom. Ako bi pri volitvah dobili večino socialisti, bi to pomenilo odpor Nemcev proti udeležbi Nemčije v zapadno-evropski obrambni zvezi in proti Atlantski obrambni zvezi. To pa bi pomenilo, da je bilo brezuspešno vse večletno delo Združenih držav pri vzpostavitvi Združene Evrope. Ravno to pa želi doseči sovjetska vlada, ki bi nato v razrahljani in neenotni Evropi imela veliko lažje stališče. Gotovo pa je samo eno, da je Sovjetska zveza s svojimi najnovejšimi političnimi ukrepi v Vzhodni Nemčiji in tudi v Avstriji pokazala, da hoče z drugačnimi načini doseči svoje namene kakor pa je to delal Jožef Stalin.

Sovjetska zveza hoče pod novimi gospodarji pokazati vsaj na zunaj, da želi dobrih odnosov do vseh držav in da želi čim več doprinesti k svetovnemu miru. V koliko so te izjave iskrene in v koliko se za temi izjavami skrivajo drugi nameni, to je seveda drugo vprašanje. V tej zvezi je tudi izjava Sovjetske zveze, da hoče vzpostaviti z jugoslovansko vlado zopet dobre in prijateljske odnose. Zato bo v prihodnjih tednih gotovo v zapadnih državah, predvsem v Združenih državah, veliko premišljevanja, ali morejo zaupati jugoslovanski vladi, ali ta

na tihem mogoče ne sodeluje s sovjetsko vlado.

Zapad se pripravlja

Medtem ko je torej začela sovjetska zveza tako odločilno posegati v mednarodne dogodke, pa se pripravljajo v Združenih državah, v Veliki Britaniji in v Franciji na posvetovanje „velikih treh“ na Bermudskih otokih. Ta konferenca naj bi bila dne 29. junija. Zaradi vladne krize v Franciji pa bo verjetno preložena na 6. julij. Na konferenco bo prišel britanski ministrski predsednik Winston Churchill s sklepom in pooblastilom vseh ministrskih predsednikov držav britanske državne skupnosti. Ti so se zbrali namreč po kronanju kraljice Elizabete v Londonu in so v soglasnem sklepu naročili Churchill, o čem naj se razgovarja na bermudski konferenci, in kako naj bi dosegel čimprejšnji sestanek „velikih treh“ z „velikim četrtim“, to je s sovjetskim ministrskim predsednikom Georgijem Malenkovom. Predsednik Eisenhower pa bo poizkušal na bermudski konferenci doseči predvsem enotnost Združenih držav, Velike Britanije in Francije proti Sovjetski zvezi.

Kdo bo zastopal Francijo na bermudski konferenci, še ni gotovo, ker vladna kriza, ki traja v Franciji že štiri tedne, še ni rešena. — Z vladno krizo pa moramo računati tudi v Italiji, kjer je pri zadnjih volitvah dobila sicer vlada pod predsedstvom Alcide de Gasperi-ja večino, vendar je ta večina ta-

ko malenkostna, da bo težko sestaviti stalno vlado, ki naj bi izvedla potrebne reforme v notranjosti in ki naj bi vodila tudi močno zunanje-politično smer.

. . . in pri nas v Avstriji

V zadnji številki „Našega tednika“ smo na prvi strani poročali, da so sovjetske zasedbene oblasti ukinile kontrolo osebnega in tovarnega prometa na meji med svojo zasedbeno cono in med sosednjim ameriškanskim in britanskim zasedbenim območjem. Doslej so sovjetski vojaški pregledovalci potnikom osebne izkaznice pri prehodu demarkacijske črte sovjetskega zasedbenega območja, nadzirali pa so tudi ves blagovni promet.

Predvsem pod vtisom tega odloka sovjetske zasedbene oblasti je bilo v zadnjem tednu avstrijsko časopisje. Še pred tem odlokom je imenovala sovjetska vlada svojega veleposlanika na Dunaju. To mesto je prevzel dosednji zastopnik Sovjetske zveze pri vzhodno-nemški vladi Ivan Ivanovič Iljičev. Dosedanji sovjetski visoki komisar v Avstriji, general Sviridov, bo samo še vrhovni poveljnik sovjetskih čet v Avstriji.

Gotovo je vse to v zvezi s postopanjem sovjetskih oblasti v Vzhodni Nemčiji, o čemer posebej poročamo v političnem tedenskem pregledu. Nekateri so te ukrepe sovjetskih oblasti smatrali že kot znak spreminjene politike Sovjetske zveze do Zapada in kot znak, da ubira svetovni komunizem, katerega središče je trenutno v Moskvi, nove poti.

Značilno je, kaj je v zvezi s tem povedal zvezni kancler ing. Raab, ki je dejal: „Po-

lagoma moramo vzpostaviti medsebojno upanje in ustvariti tako možnost, da končno dobi Avstrija obljubljeno svobodo. Zato tudi ne smemo dražiti po nepotrebnem ruskega medveda, ki stoji sredi avstrijskega vrta, ampak moramo poizkušati vse ostrine odstraniti. Danes pa še ni čas, da bi zaradi nedavnih ukrepov sovjetske zasedb. oblasti že izvešali zastave in se udajali neomejene mu veselju, četudi vse te ukrepe sovjetske vlade z veseljem in hvaležnostjo pozdravljamo.”

Še o avstrijski pogodbi

Še drugi dogodek zunanje politike, ki vpliva do gotove mere tudi na avstrijsko notranjo politiko, je v zadnjem tednu važen. Vlade zapadnih treh velesil (Združene države, Velika Britanija in Francija) so po svojih zastopnikih v Moskvi vprašale sovjetsko vlado, pod kakšnimi pogoji in v kakšni obliki bi bila pripravljena sovjetska vlada spet začeti razgovore o avstrijski državni pogodbi. Sovjetska vlada naj bi sporočila, katere dele osnutka predlagane avstrijske državne pogodbe sprejema in o katerih želi še posebnih pogajanj in razgovorov. Ako bi sovjetska vlada na to vprašanje zapadnih velesil odgovorila in bi istočasno izjavila, kaj želi še vnesti v avstrijsko državno pogodbo, bi bilo seveda razgovarjanje med štirimi velesilami bolj enostavno. Je pa zelo veliko vprašanje, če Sovjetska zveza želi tako enostavnost in je od tega tudi odvisna vsebina odgovora Sovjetske vlade zapadnim velesilam.

Podpisovanje avstrijskega notranjega — takozvanega **energijskega posojila** ugodno napreduje. Doslej še ni znano, koliko naj bi bilo posojila podpisanega, da bi bilo mogoče dokončati čimprej začete naprave za izrabo avstrijskih vodnih sil. Gotovo pa je, da bo od uspeha podpisovanja tega posojila — podpisovanje traja še do 30. 6. t. l. — v veliki meri odvisno tudi, v koliko bodo Združene države še posredno ali neposredno podpirale razvoj avstrijskega gospodarstva. Zaenkrat se pogaja finančno ministrstvo z vlado Združenih držav za znesek 10 milijonov dolarjev, to je 260 milijonov šilingov. To vsoto bi uporabili pod zelo ugodnimi pogoji za **kratkoročno posojila** obrtnemu, industrijskemu in tudi kmetijskemu gospodarstvu za zvišanje in izboljšanje produktivnosti. Omenjeni znesek naj bi bil dan za izboljšanje produktivnosti za dobo dveh let.

„Kadar vidite človeka, ki brez posebnega dela dobro živi in se mogoče celo vozi z avtom, morete sumiti, da njegovi posli niso čisti, da dobiva svoje dohodek vsaj deloma po nepravilni poti“. Te besede so bile izrečene na **razpravi proti vohunom**, ki so bili v Gornji Avstriji v službi češkoslov. komunizma in so temu izdajali najrazličnejše podatke, ki niti niso bili vedno resnični. V življenju pa je tako, da končno pride ob svojem času vse na dan, nepošteni posli pa še posebej in vohunstvo je tak nepošten posel. Zato je bil obsojen pred ameriškim sodiščem v Linzu Poljak Hendryk Jan Cziurczyk po dvodnevni razpravi na pet let zapor. K temu procesu bi samo dodali, da je tudi Koroška obmejna dežela, ki nudi možnosti za vsakovrstno „delovanje“.

Proti brezposelnosti

V Vrbi na Koroškem je bilo pretekli teden **zborovanje koroških industrialcev**. Na zborovanju je govoril tudi finančni minister dr. Kamitz, ki je v svojem govoru poudaril zlasti važnost stalnosti šilinga. To bo vplivalo tudi na večjo proizvodnjo, kar bo moralo vplivati tudi na zmanjšanje brezposelnosti. Tudi trgovski minister dr. Illig je v radijskem govoru poudaril važnost večje proizvodnje za povečanje avstrijskega izvoza. Kljub vsemu temu pa je brezposelnost na Koroškem še vedno velika in zato socialisti očitajo finančnemu ministru in tudi zveznemu kanclerju, da sta pripravljena dati za javna dela na Koroškem preizkušnjo vsote. Kaj k tem načrtom zveznega kanclerja in finančnega ministra povesta socialistični podkancler, ki ima gotovo tudi nekaj besede, in pa državni tajnik v ministrstvu za trgovino in obnovo, ki je tudi socialist, tega pa socialistični prvaki ne povedo.

V ponedeljek se je pričelo na Dunaju **zborovanje mednarodne zveze mest**, katere predsednik je prejšnji župan holandskega mesta Rotterdam, bivši minister prof. dr. P. J. Oud. Tega zborovanja se udeležuje okrog 500 županov mest iz vseh delov sveta in še okrog 200 povabljenih gostov. Med drugimi so prišli zastopniki mest Združenih držav Amerike, nadalje zastopniki mest Indije, Japonske, Sudana itd.

Časopisje o italijanskih volitvah

Vodilni ameriški časopisi ocenjujejo izide poslan. volitev v Italiji z delnim razočaranjem, vendar pa ugotavljajo, da je De Gasperi, predsednik italijanske vlade, še vedno jamstvo za stvarno politiko v Italiji.

„New York Herald Tribune“ piše: „Ravna pot do evropske enotnosti, izogibanje skrajnosti na levi in desnici, trdna povezanost v Atlantski skupnosti in prijateljske zveze z zapadnimi demokracijami — to so bili bistveni znaki dosedanje italijanske politike in bodo ostali tudi po volitvah.“

„Baltimore Sun“: „Verjetno bo nadaljevanje ameriške pomoči pomagalo premostiti izgubo, ki jo je doživel italijanski ministrski predsednik. Upajmo, da bo znal De Gasperi obvladati tudi sedanji težki položaj. Vsekakor pa je reševanje težkih vpra-

šanj v Italiji po volitvah zelo zaostreno.“

„New York Times“: „Moremo biti veseli, da je dobila demokratska koalicija v senatu malo večino. Priznati pa moramo, da nas žalosti, ker vladna koalicija ni dosegla popolne zmage v poslanski zbornici. Da pa je dosegla krščanska demokratska stranka še skoraj 11 milijonov glasov, to je zasluga osebnosti De Gasperi-ja, ki se je izkazal kot dobrega Italijana in evropskega državnika.“

„Philadelphia Inquirer“: „Četudi so nas volilni izidi razočarali, vendar ti še ne pomenijo konec demokracije vladavine v Italiji. Stranke sredine ostanejo še naprej na vladi. Ako je bila kos vladna koalicija doslej komunističnim napadom, se sedaj tudi ne bala ostro nastopiti proti fašistom.“

Iz verskega življenja

Prejšnji teden je bilo v St. Martinu pri Grazu večdnevno zborovanje zastopnikov raznih političnih smeri in veroizpovedi. Predmet posvetovanja je bil:

Družina — temelj države.

Glavni tajnik avstrijske družinske zveze dr. Schwab je v svojem govoru poudaril, da je danes družina mnogo premalo upoštevana v socialnem redu, kar je znak, da merodajni ne priznavajo izrednega pomena zdrave družine za narod, državo in posameznika.

Glavni sklepi posvetovanja so bili: 1. Prispevek za otroke ne sme biti omejen, do njega ima pravico vsak, kdor mora skrbeti za otroke. — 2. Ustanoviti je treba družinski izravnalni sklad, ki naj zagotovi družinam večje prejemke. — 3. Pri davčni zakonodaji je treba upoštevati družino v večji meri kot doslej. — 4. Vzpostavitev socialne pravičnosti v stanovanjski politiki in sprememba zakona o stanovanjskem prispevku. — 5. Možnost posojila novim družinam. — 6. Večja strogost proti onim, ki zakrivijo splave, zlasti še iz dobičkaželjnosti ter skrb za bodoče matere. — 7. Vzpostavitev ugleda in spoštovanja družinam in družinskemu življenju.

Iz krške škofije

V uradnem listu krške škofije je objavljena odredba, ki določa, da morajo dobiti duhovniki, ki pridejo v krško škofijo iz komunističnih držav, za spovedovanje, maševanje in pridiganje še **posebno dovoljenje krškega ordinariata**. Ne zadostuje zato samo dovoljenje škofa, iz čigar škofije dotični duhovniki prihajajo, ampak mora vsak dobiti še posebno dovoljenje škofijskega ordinariata v Celovcu.

Te dni so pričeli v Celovcu z **obnovo zunanosti stolnice**, ki je bila v zadnjih mesecih vojne po bombah močno poškodovana. Sredstva za omogočenje obnove stol-

nice so zbrali v veliki meri farani stolne župnije v Celovcu.

Komunisti povsod enaki

Zveza nemške mladine Vzhodne Nemčije izdaja list „Die junge Welt“. V njem dokazujejo, da mora mladina črpati svoje znanje iz napredne znanosti o razvojnih zakonih narave in človeške družbe ter pravi: „V vseirju ni prostora za Boga in njegova nebesa. Mi vemo, kako se je razvilo iz opice, iz živali, novo veličastno bitje: človek, ki si je nato podredil naravo.“ — Tako pridigajo vsi komunisti, pa naj bodo to kominformisti ali pa protikominformisti in tudi če se včasih zaradi lepšega imenujejo napredne socialiste.

Pomen Atlantske zveze

V New York je dospel z letalom iz Pariza general Gruenther, ki bo nasledil generala Ridgwaya kot vrhovni poveljnik Severnoatlantske obrambne zveze (NATO) v Evropi. Gruenther bo sprejel častni doktorat Rutgersove univerze.

Ob svojem prihodu je časnikarjem izrazil prepričanje, da lahko zahodni zavezniki preprečijo vojno, če ojačijo svojo sedanjo obrambo. Dostavil je, da so prilike v Evropi zdaj mnogo boljše kot so bile pred tremi leti. Omenil je, da sedanje oborožene sile Atlantske pogodbe sicer mogoče ne morejo preprečiti invazije, da pa bi vsekakor zadostovale, da dosežejo, da se napadalcu napad ne bi izplačal.

General Gruenther je še omenil, da menijo v glavnem stanu NATO, da skuša Sovjetska zveza s sedanji mirovni potezami ločiti Združene države od njihovih zaveznikov. Svojo izjavo je zaključil: „Mislimo, da je najvažnejše, da prevzamejo Združene države vodstvo, ki ga Evropa pričakuje od njih.“

Velikovec - 700 let

Koroška šola

Te dni proslavljajo v Velikovcu z igrami, s pevskimi prireditvami, z raznimi prizori iz zgodovine mesta, z zborovanji in obhodi ter s slavnostnimi občinskimi sejami 700-letnic glavnega mesta Podjune, mesta Velikovca. Častno predsedstvo vseh teh prireditev je prevzel zvezni predsednik dr. T. Körner, poleg njega pa še predstavniki vseh treh glavnih koroških strank: Deželni glavar Ferdinand Wedenig (za SPOe), namestnik deželnega glavarja Hans Ferlitsch (za OeVP) in pa deželni poslanec dr. Oton Scrinzi (za VdU).

Trije večji kraji so bili na Koroškem, ki so ob koncu srednjega veka gospodarsko in kulturno-politično nadkriljevali tako Celovec kakor tudi Beljak, ti trije kraji so bili: Breže, kjer je bil sedež krškega nadškofa, Št. Vid na Glini, kjer je prestoloval deželni knez in pa Velikovec.

Velikovec nekdaj

V višini 80 metrov nad Dravo je obvaldal takrat Velikovec okoliš severno od Drave in že leta 1252. je v takratnih pismih označen Velikovec z imenom „civitas“, to je mesto. Izvor imena je verjetno latinski in pomeni „Volchi mercatus“, to je trg viteza Volka. Po pravici se imenuje to mesto kot trg, kot tržišče, saj je bilo takrat res središče trgovine z železom, železno rudo in z vinom. Saj leži mesto ob glavni cesti, ki vodi preko Jezerskega vrha na jug. Po tej cesti pa je šel ob koncu srednjega veka ves promet proti jugu, saj takrat še ni bilo ljubeljske ceste.

Takrat se je mesto Velikovec razvilo v pravo trgovsko središče in je imelo večje število prebivalstva kakor pa danes. V tistih časih so nastale v Velikovcu velike zgradbe, katerih ostanek pa je danes samo še poslopje, kjer je bila, preje velikovška hranilnica. Kakšen pomen je imel takrat Velikovec, priča zborovanje oziroma posvetovanje, ki ga je sklical v tedanji knežji grad v Velikovcu (danes občinski uradi) leta 1470 cesar Friderik III. To posvetovanje je trajalo cela dva meseca, udeležili pa so se ga poleg cesarja Friderika III. še nadškofa iz Salzburga in Mainza ter sosednji škofje, to je sekavski, lavantinski in ljubljanski. Poleg teh pa je prišlo še veliko število zastopnikov posvetne oblasti ter deželnih stanov iz Koroške, Kranjske in Štajerske. Takrat je bil Velikovec na višku svoje moči in slave.

Vsled turških vpadov, vsled splošnega obubožanja prebivalstva je začela trgovina nazadovati, nazadovati pa je začel tudi Velikovec po pomenu in bogastvu. Glavni udarec pa je bil zadan Velikovcu, ko so zgradili cesto preko Ljubelja in je Celovec, ki je postal medtem leta 1518. glavno mesto koroške dežele, prevzel trgovsko posredovanje med Koroško in jugom, vsa trgovina pa je šla na jug preko Ljubelja. Velikovec je postal tiho podeželsko mesto, katero so razen tega obiskovale še razne nesreče, kakor požari, potresi, „črna smrt“, francoske vojne itd.

Že ob začetku novega veka, ko je bil Velikovec še važno trgovsko in politično središče, je bilo po takratni modi to v glavnem, vsaj na zunaj, nemško mesto. Rastlo je sicer iz svoje, takrat zelo obširne okolice, od koder je črpalo mesto svojo življenjsko silo in svoj obstoj. Toda mesto je hotelo biti nekaj drugega kakor pa okolica, ki je bila slovenska ne samo na jugu in vzhodu, ampak tudi daleč proti zapadu in severu. Takšno pa je ostalo mesto Velikovec tudi še danes in se današnji velikovski meščani v tem prav nič ne razlikujejo od takratnih velikovških meščanov.

Iz zapuščenosti in iz propada, ko je mesto izgubilo svoj trgovski pomen, ko je prenehalo biti središče trgovine med jugom in severom, je Velikovec rešila njegova okolica. Ta pa je v bistvu tudi danes slovenska. Zato tudi danes mesto ne živi od prebivalstva mesta, ampak živi od okolice tako v gospodarskem kakor tudi v političnem oziru. Ako ne bi bilo slovenske okolice, koliko trgovin pa bi še moglo obstojati v mestu, koliko šol bi bilo nato še potrebnih in koliko raznih ustanov ter uradov bi imelo še možnost obstoja? Vsega tega pa se mesto — in tudi prireditelji 700-letnice mesta — ne zavedajo.

Spet bodo slavili mesto Velikovec kot središče nemštva v obmejnem ozemlju in kot trden branik nemštva proti slovenstvu. Ako pa bi bilo v prirediteljih kaj pravega smisla za pomen vsebine besedi, ki jih danes tolikokrat slišimo, bi moralo priti to do izraza tudi pri slavnostih 700-letnice.

Mesto Velikovec je glavno mesto Podjune. Zato bi moralo mesto Velikovec biti vez — kakor je bilo nekoč v trgovskem oziru — med jugom in severom, med slovenstvom in nemštvom, med obema sosednima narodoma. Samo tako bo izpolnilo mesto Velikovec svojo nalogo in bo imelo lepo bodočnost, ne pa kot branik nemštva sredi slovenskega ozemlja, iz katerega črpa svoje življenjske in gospodarske sokove.

Nekje na Koroškem so otvarjali novo šolo. Govornik je govoril o pomenu šole in šolske vzgoje za domovino (Heimat). — „Für Heimat und Brauchtum“ (za domovino, stare šege in navade) se glasi geslo nekega krožka na Koroškem. —

1. Domovina. K domovini nujno spada tudi materinska govorica. Domovina in materinska govorica sta neločljivo zvezani.

Koroška šola, ki hoče naše otroke vzgajati v ljubezni do domovine, jih mora vzgajati tudi v naši materinski govorici. Kajti to dvojce spada skupaj: domovina in materinska govorica. — Kaj bi rekli švicarji, če bi njihova šola zanemarjala njihovo nemško, francosko, laško ali retoromansko materinsko govorico? Odklonili bi taklo

šolo! Rekli bi, da taka šola ni švicarska šola.

Naša materinska govorica se govori na Koroškem že nad tisoč let. Je prava koroška govorica. — Koroška šola, če naj bo res koroška, mora gojiti našo materinsko govorico! To ni koroška šola, ki zanemarja našo slovensko govorico!

2. Šola hoče gojiti tudi stare šege in navade (Brauchtum). A k tem starim šegam in navadam brezdvomno spada tudi materinska govorica. — Tudi s tega vidika je koroška šola dolžna gojiti našo slovensko materinsko govorico!

Prava koroška šola torej mora gojiti našo materinsko slovensko govorico!

Koroški Slovenci!

Začetkom majnika smo položili k večnemu počitku našega voditelja, našega Janeza Starca. V času svoje najmočnejše delavnosti nam je on v Hodišah postavil kulturni dom, ki bo prav kmalu zopet služil tistim namenom in ciljem, ki so bili tudi gonilna sila vsega dela pokojnega župnika Janeza Starca.

Mi, koroški Slovenci, pa hočemo njemu in njegovemu delu postaviti na mestu njegovega zadnjega delovanja spomenik, ki bo tudi poznejše rodove spominjal na župnika in poslanca Starca in ki bo dokazoval, da se je ves narod svojega voditelja oklepjal.

Do Vseh svetih hočemo ta spomenik postaviti in vsak izmed nas bo po svojih močeh prispeval.

Poseben odbor bo opravil vsa potrebna dela.

Darove in prispevke pošiljajte pod značko „Starčev spomenik“ po pošti na nakaznici na Narodni svet koroških Slovencev v Celovcu, Viktringer Ring 26 ali pa po položnici „Našega tednika“; tudi ta mora nositi označbo „Starčev spomenik“.

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV

MARIJA PO VASEH

šmihelske fare

Šmarnice smo tudi letos kar pridno opravljali po cerkvah in po domovih, skupno in zasebno. Večina vasi je imela za šmarnično branje letošnje šmarnice, ljudem so se zelo dopadle, ker so bile zelo podučljive in branje ni predolgo, ampak stvarno in kratko. Takih in enakih šmarnic bi si tudi drugo leto želeli. Brali smo jih v naši fari kar na desetih krajih.

Verniki Strpne vasi so vsak večer lepo napolnili Kučejevo hišo. Imeli smo skoro vsak dan g. župnika v svoji sredi. Peli smo litanije Matere božje, molili rožni venec in peli materi Mariji v čast in slavo. Res okusno in lepo je bil pripravljen „majnik“, Marijin oltarček z lepo fatimsko gospo.

V Rinkolah smo se zbrali vsak večer pri Mariji Snežnici ter brali lepe šmarnice. V Repljah smo se zbirali pri Albrechtu, Lizka pa nam je brala „majnik“. Tudi peli smo radi, posebno kadar so prišli v našo sredo g. župnik, to je bilo predvsem ob praznikih in nedeljah.

Na Blatu smo brali fatimsko sporočilo; Marija se prikaže v Fatimi otrokom. Z velikim veseljem smo se zbirali vsak večer pri Krištanu v prostorni hiši, ki je bila dana na razpolago cel mesec za „majnik“. Stari in mladi smo z zanimanjem poslušali branje, katero so poskrbeli g. dr. Zamjen s tem, da so nam predstavili špansko knjigo „Fatima“, ki jo je sestavil Fonseca. Ob nedeljah so prišli v našo sredo tudi g. župnik in ob teh dnevih smo obhajali „majnik“ še bolj slovesno.

Na Letini smo se zbrali pri Gojerju. Vsak večer nas je bilo lepo število. Ker pa nismo bili toliko za poslušanje, ko smo zmučeni in zdelani, smo raje več molili in peli. Vsak večer smo molili rožni venec in peli kar tri Marijine pesmi. Ob nedeljah smo imeli pete litanije Matere božje. Petje je bilo pri nas kar lepo, saj imamo dovolj dobrih in zanesljivih pevcev, ki pojejo v cerkvi pri zboru in tudi druge dobre pevce imamo v naši sredi. Kadar smo se zbrali vsi skupaj,

je prav lepo zapel tudi moški zbor. Kar donelo je po hiši. Upamo, da bomo drugo leto zopet tako lepo obhajali „majnik“.

V Gonovecah smo se zbirali vsak večer pri Ambružu in smo tam imeli svoj „majnik“.

Preskrbnina za ženo in otroke...

V VREDNOSTI ZAJAMČENO
Z DAVČNIMI OLAJŠAVAMI

ENERGIJSKO POSOJILO 1953

VELIKE MOŽNOSTI DOBITKOV

PODPISOVANJE TUDI NA OBROKE V DELOVNIH OBRATIH

nik“. Obisk je bil zelo lep. Tudi g. kaplan so večkrat prišli v našo sredo. G. župnika pa smo samo enkrat videli, so imeli pač drugod opravke. Brali smo in poslušali, peli in molili.

Dvor je imel v svoji novi cerkvi letos prav lep obisk pri „majniku“. Vsak večer je bil duhovnik v naši sredi in je imel blagoslov z Najsvetejšim, čital je šmarnice, pel litanije in tudi mi smo peli Mariji na čast! Največkrat so bili pri nas g. kaplan Nemec.

Pomlad na vasi

Klopce na vrtu vabijo v senco, pravkar je starček suknjo odložil; plaho se skriva kurja družina, nizko nad vrtom je jastreb zakrožil.

Brana na hlevski zid se naslanja, sveti se v majskem soncu oralo, dekla pometa tesno dvorišče, shranil za jesen hlapec je tnalo.

Poje živahno drobna sinica, skače in seda z veje na vejo, zida si gnezdo, ljubo domovje in razkopava staro odejo.

Zopet se vrača novo življenje v gaje, na trate, polje in vrte; vsaka živalca je zaposlena in zatopljena v svoje načrte.

Limbarski

Uspavanka iz otroških let

Mama predla je, krtačila vsake zime dolg večer, moje sanje s tem je pačila, kot bi motil mene sam hudir.

Včasih, ko kolovrat je obstal, zbudil sem se sred noči in preplašen sem zašepetal: „Mama, nekaj nič več ni!“

Danes pa pogrešam to brenenje, davno pesem, dolgo v noč... Tam mladosti zlato hrepenenje je dobivalo vso moč!...

Včasih, ko v tišini legam spat, še poslušam tudi zdaj na kolovrat kot takrat... takrat... a ne vem, zakaj... zakaj...

Valentin Polanšek

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

SELE — KOT

Zidarska dela na novem šolskem poslopju na Kotu bodo kmalu dovršena. Vse kaže, da bo mogla biti šola odprta še to jesen za novo šolsko leto. Šolske stavbe so splošno enonadstropne, zato si nekateri kar ne morejo predstavljati šole pritlične, češ da je naša nova šola bolj podobna baraki, ker nima nadstropja in ima streho preveč zložno. Končno sodbo bomo mogli izreči šele, ko bo poslopje dogotovljeno. Glavna stvar pa je, da bodo otroci imeli v šolo veliko bližje, da bo torej šolski obisk boljši in zato tudi uspehi lepši.

Da bi nam šolska oblast le poslala učitelja, ki bo razumel težnje našega ljudstva in ki se bo vneto posvetil pouku in vzgoji naše mladine!

STRPNA VAS

Dne 21. majnika smo spremljali k zadnjemu počitku v prav obilnem številu čudejevo mater, Marijo Ambrož, rojeno Rižner. Rojeni so bili v Čepičah v štebenski fari, prišli so k Pojdu in od tam k Čudeju. Zadnje leto pa so se preselili s celo družino k Hotimu, kjer so tudi mirno zapali v Gospodu. Dočakali so lepo starost 85 let. Bili so nadvse vzorna žena in dobra krščanska mati. Pogrebne obrede so opravili preč. g. kaplan Alojzij Nemec. Pevci so zapeli rajni materi zadnje žalostinke v slovo. Čudejevim in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje. Rajna naj počiva v miru!

RINKOLE

Na binkoštno nedeljo smo imeli pri nas prav pomenljivo slovesnost. Pred glavno božjo službo so krstili g. župnik ob navzočnosti vseh vernikov devet let starega fanta Roberta Hubner-ja. Z velikim zanimanjem in ginjenostjo smo sledili lepim obredom ter poslušali odgovore novokrščenca. Pri sveti maši je šel še k prvemu svetemu obhajilu. Boter je bil Valentin Petjak, pd. Perduš.

Pri Lesjaku so dobili malega Pavleja. Za botro je bila Rozalija Riepl.

Tudi gospodarsko napredujemo, sedaj imamo že štiri traktorje: Črieleznik, Kos, Rižnar in Kajžr so srečni posestniki traktorjev.

Dne 7. junija je bila vesela poroka in ojet Bogomirja Perča in Justine Sadjak. V farni cerkvi smo slovesno obhajali poroko, katero je spremljalo mogočno petje polnoštevila cerkvenega zbora. Za priči sta bila g. Franc Kropivnik, pd. Šranc na Rutah in Ludovik Perč, pd. Ruprat v Štebnu. Poročali so g. župnik, veselo ojet pa so imeli v gostilni Likeb-Loser. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova v novem stanu.

LETINA

V soboto zvečer se je polnoštevilo zbral naš pevski zbor. Imel je namreč prijetno nalogo, da se zahvali svojemu pevcu Tonču za njegovo sodelovanje pri pevskem zboru, obenem pa se je hotel posloviti od svojega pevca, ki zapušča samski stan. V nedeljo nato smo imeli ob 12. uri poroko s svetlo mašo. Bili sta kar dve poroki naenkrat: Vincenc Telič in Marija Novak, drugi par je bil iz Rinkol: Bogomir Perč in Justina Sadjak.

Vincenc Telič, znan tudi pod imenom Tonč, je prijazen, priljubljen pevec ter vztrajen. Saj že osem let sodeluje pri našem cerkvenem pevskem zboru. Ni čuda, da je prišel v nedeljo zbor polnoštevilo k sveti maši in je bilo res petje, kakor ga naša cerkev že dolgo ni čula. V resnici je bilo mogočno petje tokrat, tako da so pevci še župnika zmotili, da so na poročni blagoslov pozabili.

Poročne obrede so opravili g. župnik, za priči sta bila Kašpar Lamprecht, pd. Zdovec v Strpni vasi in Leopold Zakrajšek na Letini.

Veselo ojet pa so imeli na domu neveste, pri Kordežu na Letini. Svatje so se tudi brez muzike izvrstno zabavali in je bilo nad vse prijetno. Tudi petja ni manjkalo, za kar je skrbel naš pevovodja. Smeh in šale so se vrstile, da nam je kar prehitro potekel čas do večera. Tatje so poskrbeli za malo spremembe, samo bi jih skoraj vlak povozil, z nevesto vred. Zato naj bodo drugi malo bolj previdni. Novi družini, ki se preseli v novo hišo, pa želimo prav obilo sreče in blagoslova v novem stanu.

Na koro smo ta dan mogli pozdraviti zo-

Pri nas na Koroškem

pet gospo dr. Krajgerjevo in pa tudi g. dr. Krajgerja, ki je prevzel mesto dirigenta. Ta presrečni par je dobil družinski prirastek. Vsi iz srca čestitamo in želimo malemu Francu zdravja in rasti!

DVOR

Pavel Figovc se je naveličal samskega stanu. Zato je peljal dne 24. 5. pred oltar nevesto Ljudmilo Vogl. Poročne obrede so opravili preč. g. kaplan Alojzij Nemec, za priči sta bila Simon Wošnak, delovodja v opekarni in tesarski mojster Ignac Koren, pd. Uhl iz Dvora. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

SMIHEL PRI PLIBERKU

Na kvatno nedeljo smo imeli pri nas prvo sveto obhajilo, 18 otrok je šlo prvič k svetemu obhajilu. G. kaplan Alojzij Nemec so imeli slovesno sv. mašo in v pridigi so otrokom razložili, da nikdar ne smejo izdati Jezusa.

Popoldne smo imeli v Šercerjevi dvorani materinsko proslavo. Naši malčki so pokazali, kaj znajo. Prav lepo sta igrali vlogi dveh gospej prvoobhajanki Lenčka Čebul, pd. Pašovnikova in Ingelore Lužnik. Mladi doktor Konrad je pokazal svojo spretnost v zdravilstvu, navihane Francej pa je imel več usmiljenja z medvedom kot pa s punčko v zibelci. Nastopili so fantje in dekleta z deklamacijami in govori, pevci so nam zapeli več pesmi. Dekleta so pokazala svojo spretnost v simboličnih vajah, rajanju in kratkem nastopu v enodejanki. Bila je res lepa proslava, znak hvalečnosti do naših mater.

Na kvatno nedeljo so prišli k nam celo svatje iz Grebinja in Štebna. Morajo pač naše gostilne posebno sloveti, da so prišli celo iz Grebinja sem in so imeli tukaj ojet, niti Šteben ni mogel gostov zadovoljiti, ko ima tri gostilne in nove dvorane! Čudno se nam pa zdi, da ljudem niso več sveti največji sveti časi našega cerkvenega leta in se tudi na te dni opravljajo ojeti.

Podjetje Mayerbrugger je začelo z delom pri našem stolpu. Vsak potnik, delavec in kmet, obstoji in gleda, ko tako mirno delavca delata tam zgoraj na vrhu stolpa. Križ in kroglo sta snela, bo vse obnovljeno. G. župnik so se pač začeli bati, da bi se jim ne zgodilo, kot našemu rojaku g. Milošu Čarfu, ko se mu je v Tuhinju podrli stolp na cerkev. Upamo, da bo delo dobro uspelo brez nesreč, saj sta se pri zadnjem popravljanju strehe ponesrečila kar dva delavca. G. Mayerbrugger je takrat sam kot delavec sodeloval pri kritju, sedaj pa vodi samostojno obrt za kritje streh in cerkvenih stolpov. Poprava je nujno potrebna, križ je popolnoma razstreljen in razdejan in mora biti nov. Ravno tako krogla pod križem. Saj so vojaki med zadnjo vojno, ko so bili nastanjeni v Šmihelu, vzeli križ in kroglo za tarčo, v katero so streljali. Sedaj pa moramo to škodo, ki so jo naredili vojaki po neumnosti in zlobi nacistov, popravljati in plačevati.

GORENČE

Veliko veselje je zavladało lansko leto v naši fari, ko nam je po dolgi, 26-letni dobi razgovorov, priprav in bojov za in proti, dne 4. septembra prvič zasvetila elektrika. Kdo bi pa tudi ne bil vesel te nove pridobitve? Saj elektriko vsakdo rabi vsaj za razsvetljavo. Kmetje in obrtniki pa so še bolj veseli, ker jim bo električni tok pogajal razne stroje, ki jih rabijo pri svojem delu. Tem bo električna sila zdaj prihranila pač veliko težkega dela, ki so ga morali opravljati doslej s svojimi rokami. Zdaj bo šlo delo lažje izpod rok in bo mogoče tudi več vnovčiti in tudi več prislužiti. Elektriko imamo zdaj že skoraj po vseh hišah.

Ko smo imeli električno luč že v svojih domovih in gospodarskih poslopih, pa nismo pozabili na naše cerkve in na župnišče. Sklenili smo, da morata tudi naši dve cerkvi in župnišče dobiti elektriko. Zato je podjetje Matzi Thomas iz St. Pavla v Labudski dolini, napeljalo električni tok v lanskem poletju v župnišče, v mesecu septembru v župno cerkev sv. Miklavža, v oktobru pa v podružnično cerkev sv. Rade-gunde. Delo v farni cerkvi je bilo zaradi

mehkega ometa iz kamnja veliko lažje kakor pa pri podružni cerkvi, ki je zgrajena večinoma iz trdega kamnja. Zaradi lažjega dela in pa tudi zato, ker je bila elektrika v farni cerkvi že v poletju napeljana, smo mogli farno cerkev še pravočasno pred zmrzovanjem očistiti. Podružno cerkev pa smo mogli očistiti šele v letošnjem maju. Takrat pa je tudi podružna cerkev zadobila novo lice. Ob tej priliki je bilo tudi zazidano nepotrebno okno za glavnim oltarjem. Urejen je bil nadalje z izdolbenjem debelega zida tudi potreben prostor za spovednico in za prehod okoli glavnega oltarja. Nato so vso cerkev z zakristijo vred lepo pobelili, tako da izgleda sedaj kakor mlada nevesta v novi praznični obleki. Tudi zid okrog pokopališča je bil na notranji strani lepo popravljen in obnovljen.

Da je bilo mogoče vsa ta dela tako lepo izvesti, gre zasluga predvsem faranom, ki so pomagali in še pomagajo kriti nastale dolgove. Največ zasluge, da je bilo mogoče vsa ta dela v redu izvršiti, pa imajo naši požrtvovalni cerkveni ključarji, posebno pa še cerkvena ključarja pri podružni cerkvi sv. Rade-gunde: Petjak Rihard, po domače Kaušlar in pa Klemenjak Franc, po domače Komatar. Ta dva sta veliko pomagala ne samo z dovozom raznega stavbenega materiala, ampak tudi z brezplačnim lastno-ročnim delom, da je moglo biti vse delo tako hitro in lepo dovršeno. Pri teh delih pa sta poleg naših požrtvovalnih fantov in deklet veliko pomagala tudi oba cerkovnika pri farni, kakor tudi pri podružni cerkvi. Mladi Škudernik, ki je vodil vse delo pri podružni cerkvi, pa je pokazal svoje velike talente. Vsem faranom, posebno pa še cerkvenim ključarjem, izrekamo za ves njihov trud in vse njihovo delo: Tisočero vam vsem Bog povrni!

„Z glasbo po Ameriki“

Pod gornjim naslovom je bila v soboto zvečer predstava v veliki glasbeni dvorani, Doma glasbe v Celovcu. Večer je priredil Ameriški dom v Celovcu. Vstopnice za ta koncert so bile že davno prej razdane, saj so predstave, ki jih nudi Ameriški dom avstrijskemu prebivalstvu, čedalje bolj priljubljene. Pri tem igra važno vlogo ne samo zanimanje za mlade kulturne ustvaritve Novega sveta, temveč tudi dejstvo, da so te predstave zastoj in tako pristopite tudi manj premožnim.

Simpatični napovedovalec, mladi jurist dr. Marcel Prawy nas je v duhu prepeljal s „prekomorskim parnikom“ v New York in od tu naprej po raznih deželah Združenih držav. Spotoma nas je seznanil z glasbeno kulturo in narodnimi pesmimi vseh teh predelov Novega sveta in nas po nekaj prijetnih uricah, ki smo jih preživeli na tem „potovanju“ privedel z „letalom“ spet nazaj v Celovec.

Največ zasluženega odobravanja je žel pri tem prvak Metropolitan Opere v New Yorku, svetovno znani basist Emanuel List. Svojo pesem „Ol' Man River“ — po naše bi se reklo nekako „Očka veletok“ — je moral ponoviti, toliko je prevzela poslušalce v svojem mogočnem sestavu, tudi take, ki niso razumeli besed. V to pesem je skladatelj v resnici položil z zvoki vso orjaško silovitost veletoka Mississippi. Zelo posrečeno so bile izbrane njegove naslednje pesmi, ki jih je bil ta veleumetnik pel ob začetku svoje kariere. Kako pristržno nam je predstavljal ta sivolasi gospod, z večno mladim instrumentom v grlu, tri zamorčke, ki so se prikradli v kuhinjo in izmaknili mamicam kekse. Še bolj zabavna in ljubka je bila pesmica v mornarju in čarovnicah.

Sijajno je izvajal svoje pesmi član opernega gledališča v Bostonu, mladi basist Norman Foster. Najbolj je menda zadržal poslušalce zamorska, globoko čuteča narodna pesem „My Lord what a Morning — „Moj Bog, kakšno krasno jutro“, pesem hrepenjenja, pesem — molitev k Bogu, pred katerim smo vsi enaki.

Prav tako je navdušil občinstvo tenorist William McGrath s svojim mladostno svežim glasom, ki res zasluži pridev „glas bodočnosti“. Ta pevec, ki je v svoji domovini

STEBEN PRI MALOŠČAH

V nedeljo, 7. junija, so prišli v našo veliko faro prevzvišeni gospod škof, da vizitirajo faro in podelijo otrokom sv. birmo. Zadnja birma je bila jeseni 1945. Na ta visoki obisk smo se kolikor mogoče resno pripravljali. Cerkev je bila vsaj na znotraj vsa prenovljena. Česar slikarji lani in predlanskim niso zgotovili, to so še letos popravili. Mizarji so nam v stranskih kapelah zamenjali stare klopi z novimi in zidar je skozi ves majnik popravil precej poškodovani visoki zid okrog pokopališča in je tudi v cerkvi marsikaj olepšal. Sedaj je naša farna cerkev res čedna. Samo premajhna je za našo veliko faro, to smo bridko občutili sedaj ob birmi in čutimo ob vseh večjih cerkvenih praznikih.

V nedeljo popoldne se je zbralo mnogo ljudstva in vsa šolska mladina pri župnišču, da pozdravi škofa. Cerkveni moški zbor je zapel škofu pesem v pozdrav in otroci so ga pozdravili z deklamacijami. Po pozdravnih besedah župnikovih so se predstavili škofu zastopniki oblasti in učiteljsvo. V procesiji smo spremljali škofa v farno cerkev, kjer so zbranim faranom spregovorili nekaj bodrilih in spodbudnih besedi. Po slovesni krstni obnovi in škropljenju grobov je bilo v natlačeni cerkvi kratko spravevanje šolarjev. Nato je bila vizitacija. Že v svojem pozdravu so se škof pohvalno izrazili o okusno restavrirani cerkvi. Proti večeru so si škof ogledali še staro podružnico v Maloščah in obiskali farno pokopališče v Maloščah.

Dan birme pa je bil praznik za mladino in odrasle. Birmancev je bilo nekaj čez 100. Šele proti poldnevju je bil ves cerkveni obred končan. Popoldne so škof blagoslovili otroke v Maloščah, nato pa smo šli z nadpastirjem na božjo pot k Materi božji na naš Škocijan. Kar veliko se nas je nabralo. Grede smo molili, v čedni cerkvi na Škocijanu pa smo veselo zapeli nekaj Marijinih pesmi in sprejeli za slovo še nadpastirjev blagoslov. Tako smo zaključili škofov obisk na naši „Sveti gori“, odkoder se nudi čudovito lep razgled gor k Zilji, v beljaško okolico in zgornji Rož.

nastopil pod slavnim dirigentom Arturoom Toscaninijem v Verdijevem Requiemu, je prav tako umetniško izvajal narodno pesem južne dežele Arizone „Donkey Sere-nade — serenado dolgoušcev“.

Burne ovacije je žela dramska sopranistka Florence Field, ki je že nastopila po večjih evropskih opernih odrih, med drugim tudi nedavno v graški operi.

Črnooka, temnopolta mezzo-sopranistka Olive Moorefield s svojim prekipevačim temperamentom je morala po nekoliko krat nazaj na oder, posebno moški svet ni mogel treniti z očesom od te pevke. Med pesmimi, ki jih je podala sama ali v zboru, je bila najbolj ljubka popevka o deklici, ki je izgubila in zopet našla svojo rumeno košarico.

To potujočo gledališko skupino je glasbeno spremljal Heinz Sandauer s svojimi solisti, poznan kot glasbeni dirigent po vseh avstrijskih radijskih postajah. S svojo večjo roko in velikim glasbenim znanjem je lahko vodil pevce in glasbenike, da so nam res odprli okence v kulturno zakladnico drugega kontinenta. Med glasbenimi točkami je bila poslušalcem najbolj poznana seveda ameriška himna in pa indijanska ljubavna pesem „Preko šume čuj, draga, pesmice glas...“ Nadve šumive so bile točke iz ameriških operet raznih skladateljev. Znano je dejstvo, da ameriško ljudstvo daje prednost glasbenim komedijam. Ker pa seveda skladatelji ustvarjajo to, kar ugaja ljudstvu, so njihove operete mnogo globlje in bogatejše opremljene s harmonijami, kakor pa evropske. Saj se ti skladatelji ne izčrpajo v nekaj operah, temveč ustvarjajo po več, pa lažjih glasbenih del.

Upati je, da so ameriški umetniki odnesli od celovške publike najlepši vtis, saj je posebno med mladino vkoreninjeno zanimanje za vse, kar je novega.

S o n j a

(Opomba ured.) Želeli bi samo, da bi se štab Ameriškega doma v Celovcu vsaj v podobni meri zanimal za slovensko kulturo, ki je tudi doma, kakor se Slovenci zanimamo za ameriško kulturo. Čudimo se prav posebno, da niti naših kulturnih listov ne najdemo v Ameriškem domu v Celovcu.

TOČA GROZI

V trudu in znoju polaga kmet svoje upanje v zemljo, z upanjem nato opazuje, kako začne njegov trud kaliti, kako raste in uspeva in včasih tudi dozori. V vsem tem času – od zgodnje spomladi pa do pozne jeseni – grozi tem upom vse polno nevarnosti. Ne more teh nevarnosti in nesreč, ki pridejo, kmet odvrniti, vsaj vseh ne, more pa se – vsaj v veliki meri – proti tem nevarnostim zavarovati.

Vedno se moramo pri tem spominjati besed Janeza Evangelista Kreka, ki jih je zapisal in večkrat povedal, ko je govoril o

dene toča po naših krajih, zelo velika. Zato pa je še mnogo pre nizko število kmetov, ki to uvidijo, ki zato tudi pravočasno skrbijo za zavarovanje. Koncem junija in v juliju je najbolj nevaren čas za nevihte, za neurja in torej tudi za točo. Popolnoma napačno je mišljenje, da pač tudi letos ne bo toča prizadela našega kraja, ker je pač že toliko in toliko let ni bilo. Tako napačno so mislili lansko leto tudi kmetovalci onih krajev, kjer je toča pobila, kmetje pa niso bili zavarovani. V 71 občinah na Koroškem je lani napravila toča veliko škodo. Letos so

Zborovanje okrajne kmetijske zbornice v Velikovcu

Ob 10. uri dne 10. 6. so se zbrali v vrt-nem salonu gostilne Nagele vsi odborniki okrajne kmetijske zbornice in vsi svetniki deželne kmetijske zbornice, v kolikor stanejo v velikovškem okraju. Prišli so nadalje vsi predsedniki in namestniki predsednikov v občinskih kmetijskih odborih. Iz Celovca so prišli kmetijski strokovnjaki Kmetijske zbornice s predsednikom Gruberjem. – Ta je tudi prvi govoril in v svojem govoru omenil predvsem sedanje go-spodarsko stanje našega kmetijstva, posebej je omenil gibanje cen pri goveji živini in pri svinjah. Medtem, ko se kaže pri goveji živini rahlo izboljšanje cen, pa to še ni vidno pri cenah za svinje. Temu je deloma vzrok pitanje svinj v velikih obrtnih pitališčih, od koder prihaja na trg veliko šte-vilo svinj, kar znižuje cene. Razen tega pita tudi veliko število malih posestnikov in kajzarjev večje število svinj, kakor pa jih morejo prekriti z doma pridelano krmo. Zato se je predsednik Gruber tudi izjavil proti oddaji pocenjenih krmil svinjerej-cem teh malih kmetij.

Nadalje je govoril predsednik Gruber o

bile že številne občine na Koroškem priza-dete po spomladanskem mrazu začetkom meseca maja in deloma še začetkom meseca junija. Bile so prizadete pri tem dolinske občine vseh treh naših dolin (Zilja, Rož in Podjuna) in Celovške kotline, posebno so pa bile prizadete občine na pobočju Kara-vank in Svinje planine. Kar pa je ostalo, more vzeti toča. Zato mislite pravočasno na zavarovanje po toči in prijavite zavarova-nje takoj najbližnjemu zastopniku. Dokler ni prijava pri osrednjem zavodu na Duna-ju, zavarovalnica ne izplača škode, ako bi medtem pobila toča. Zato ne pozabi: Zava-ruj se pravočasno, zavaruj se takoj!

Kot prvi se je oglasil k predsednikovemu govoru naš zastopnik okrajne kmetijske zbornice Stefan Marktl, ki je poudaril, da ni socialno, če se ravno malim kmetom in kajzarjem zaviada pitanje svinj v večjem šte-vilu, kakor pa jim to dopušča doma pri-delana krma. V tem pitanju poizkušajo ti mali kmetje najti nekaj zaslužka, saj so predvsem vsled velikega števila otrok pri-siljeni iskati dohodke tam, kjer je še ko-ličkaj mogoče. Samo tako morejo vsaj za silo preskrbeti svojo družino s hrano, oble-ko in obutvijo. Zato gotovo ni socialno, ako bi se s prenehanjem oddaje pocenjenih krmil hotelo zadeti predvsem ravno soci-alno najšibkejši. Saj javne podpore ravno ti najtežje dobijo, ker jim povsod pravijo, saj imajo ja grunt. Toda, koliko jim ta grunt daje in kako jih prehranjuje? Po drugi strani torej ravno tisti, ki po eni stra-ni pripovedujejo, da so proti komunizmu, s takim ravnanjem komunistom, to je skraj-nim levičarjem, vodo na mlin napeljujejo.

Nato so se oglasili še drugi in med temi je nekdo tudi dejal, da je g. predsednik Gruber na tem zborovanju v Velikovcu po-dobno govoril, kakor leta 1935 v Grebinju.

Nadalje je bilo še govora o važnosti zati-ranja krompirjevega hrošča

Gasilstvo – branik proti nesrečam in nezgodam

Prejšnjo nedeljo je bilo zborovanje koroškega ga-silstva. Za kraj svojega zborovanja so si izbrali ga-silci letos mestce Greifenburg, ki je sprejelo goste v svečani obleki ter z godbo in streljanjem iz to-pičev.

Slavnostno zborovanje je začel deželni gasilski po-veljnik major Kohla, ki se je spomnil najprej onih, ki so žrtvovali svoje življenje pri pomoči bližnje-mu. – Nato je major Kohla poudaril, da mora ga-silstvo v vedno večji meri pomagati ne samo pri raz-

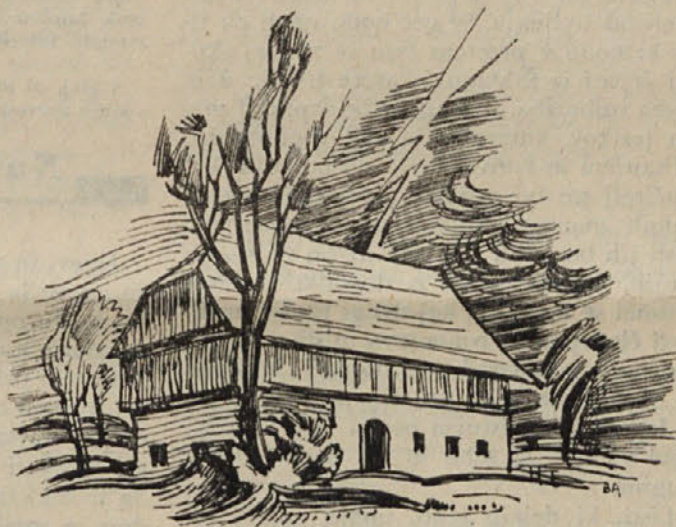
nih naravnih nesrečah in katastrofah, ampak vedno bolj pri raznih večjih prometnih nesrečah. Za učin-kovito pomoč pa potrebuje gasilstvo dobre dovodne možnosti in pa lahko dosegljivo zadostno količino vode.

Ob koncu zelo dobro uspelega zborovanja je bil še soglasno sprejet predlog z zahvalo in priznanjem deželnemu poveljniku majorju Kohla, ki uživa splošno priljubljenost in hvaležnost za svoje po-žrtvovalno delo.

Strelovod - varuje pred strelo

Ko pride pomlad, pride tudi čas neviht, ki se nato vr-stijo skozi celo poletje, tja v jesen. V Zilji in v Rožu je vsako leto povprečno okrog 20 neviht, v Podjuni pa mno-go več in v okolišju Djekš in Grebinja je včasih v enem letu tudi do 100 neviht.

Poleg velike škode, ki jo prizadenejo nevihte cestam, potom, travnikom, njivam in gozdovom, grozi običajno še druga velika škoda. Z nevihtami je v zvezi večinoma strela, ki udari ne samo v drevje, ampak tudi v nezavarovana poslopja in jih zažge. Ker je tudi v kmeč-kih naseljih vedno več električnih insta-lacij, se je s tem nevarnost udara strele še povečala.

Pred strelo zavaruje le dober strelovod. Zato ne premišljuje in ne odlašajte, am-pak se obrnite takoj po zadevne nasvete na deželno komisijo proti požarom (Landes-kommission für Brandverhütung) v Celov-cu, St. Ruprechter Strasse.

Kmetje,

zavarujte se pred posledicami katastrofe po toči!

Tudi v lanskem letu je bila škoda na Koroškem – kakor tudi v prejšnjih letih – po toči zelo velika. Toča je napravila veliko škodo tudi v krajih, kjer že leta in leta ne pomnijo toče.

Po katastrofah, ki jih povzroči toča, prihaja vedno veliko število prošenj za podpore, katerim pa žal ni mogoče ugoditi, ker v te namene ni na razpolago javnih sredstev.

Je zato eno samo sredstvo, kako se moremo zavarovati pred katastrofami po toči:

pravočasna sklenitev zavarovanja proti toči!

J. Š. Baar – Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman (22. nadaljevanje)

„Vemo, Cimbura, za tvojo moč in smo slišali o njej, toda ne misli, da smo mi Pu-timci iz močnika,“ se je takoj oddolžil Rou-ček. „Tako na primer se stric Černoch prav zlahka meri s teboj, čeprav je starejši od tebe. To ve vsa občina pa naj s tabo vred to znova sliši! Ali poznaš novo gostilno pri Čiževih?“

„Poznam, dobro jo poznam. Tudi gostil-ničarja Jando poznam, često sem tam kr-mil.“

„Torej dobro. In ti niso tam pripovedo-vali o našem Černochu?“

„Pripovedovali so, seveda, ali prosim te, župan, da znova poveš to,“ je prosil Cimbura. Vsi so se napili, nato pa pobožno po-slušali.

„Torej v novo gostilno je prišel pozno zvečer pozimi medvedar s svojim medve-dom in prosil prenočišča, Gostilničar Jan-da – saj ga poznaš...“

„Poznamo, seveda ga poznamo!“

„Gostilničar Janda je tisto jutro zaklal podkrmljenca in je zato imel hlevček pra-zen. „Dobro“, reče medvedarju, „tebi bom postlal v pivski sobi, tvojemu medvedu pa v hlevcu.“ Naš Černoch si je tedaj peljal železo za nov voz. Pot je bila slaba in ni prišel dalje kot do nove gostilne. Rad ali nerad je moral tam prenočiti. V gostilni je vse lepo potihnilo in zaspalo. Spal je gostil-ničar z družino, zaspala sta Černoch in med-vedar, bedeli pa so tatovi. Že zdavnaj so imeli na piki pitane prašiča v novi go-

stilni. Noč je bila temna in snežilo je, ve-ter je zametal stopinje, tatova pa, bila sta dva, sta k psu najprej vrgla čez zid psico, da ne bi lajal, potem sta splezala čez zid in odprla hlevček.

„Saperlot!“ si je oddahnil Keclik. Koli-kokrat je že slišal to zgodbo, pa ga je ved-no razburjala, da ga je kar mrazilo, tako se je vživel v ta dogodek.

„Eden je s kladivom v roki zlezel v hlev,“ je mirno nadaljeval župan, „drugi je za njim zaprl vrata in stal na straži. V hlevu je nekaj zagodrnjalo, toda udarci s kladi-vom so prenehali.

„Tak, kaj? Ga že držiš?“ je po tiho vpra-šal stražar.

„Pomoč, pomoč!“ se je oglasilo obupno klicanje znotraj, „on me drži!“ Psi sta se razbesnela, tat je skočil čez zid, toda iz hle-va se je oglašalo obupno klicanje: „Na po-moč, na pomoč!“

Vozniki, gostilničar, medvedar in prvi Černoch so pritekli ven z lučmi. Posvetili so in zagledali človeka v borbi z medvedom. Černoch je skočil med nju in ju z enim mahom ločil drugega od drugega. Glej, niti medveda se ni ustrašil!“

„Kaj pa je bilo s tatom?“ so silili v župa-na, da bi pripovedoval dalje.

„Bil je cigan. Najprej so ga odpeljali v bolnišnico, potem pa v ječo.“

„Prav mu je – ta gotovo ne hodi več na pitane prašiče!“

„Pri nas je močan tudi Žezulka,“ je spre-govoril Jaroš, ko so si prižgali pipe in si splaknili grla ter imeli znova polne vrčke. „Majhen – toda žilav, da človek ne bi niti mislil. Lani je zidal in je potreboval za prag raven, gladek kamen. V mlinu pri

Roučku imajo stalno nekaj obrabljenih mlinskih kamnov, ker meljejo s strojnimi kamni. Žezulka je torej mlinarja prosil za enega. „Celo dva, stric, če hočete, saj so se obrabili pri kmečkem mlenju – tudi pri vašem,“ je odgovoril mlinar ter mu poka-zal na zložene kamne. „Samo pridi in si iz-beri, detič ti pomore naložit!“

„Vidim, da si ustrežljiv,“ pravi Žezulka, „ponujaš mi dva, toda nisem lakomen, do-volj mi je eden,“ je izbral med kamni. Iz-bral si je najmočnejši kamen, ga skotalil iz vrste, ga ogledal, s kladivom poklepal, da je zazvenel. „Zdrav kamen – ni počen,“ je bil stric zadovoljen. Dvignil ga je in ga po-stavil na drugo stopnico ob mlinu. Vsi mlevci so se začudili. Žezulka je vtaknil glavo skozi luknjo sredi kamna in se zravnal.

„Ja Boga, stric, kaj pa mislite?“ so vpili nanj.

„No, fantje,“ se je nasmehnil Žezulka, „ka-men je moj, zato si ga takoj odnesem, ker prav ta kamen potrebujem doma,“ in je šel z njim proti domu, kakor da je to na-škrobljen ovratnik – tak – kakršnega ima okoli vratu general Poberta¹ za našim ol-tarjem.“

„I, kaj pa je to, kamen je bil tenek ka-kor papir in lahek kakor vrtanik,“ je skro-mno odbijal hvalo Žezulka. „Toda Jaroš je vse kaj drugega uganil. Sicer ni pokazal moči, ampak zvitost. Bili smo v Pisku na sejmu. Trgovalo se je izvrstno – no, čemu bi tajili. Zakasnili smo se v gostilni „Pri Ro-žičku“. Ni bilo več daleč do jutra, toda za-spani meščani so še smrčali kakor medvedi v brlogih. Tako gremo po ulici – Hloda-kek, Hanak, Keclik in jaz z Jarošem. „Hej,

halo, vstanite!“ zavpije Jaroš in razbija na okna v pritličju, na vrata in prodajalne po vsej ulici proti putimskim vratom, „je že dan, pokonci, zaspanci, na vasi so že dav-no vstali!“ Ljudje so se v srajcah sklanjali skozi okna in tekali pred hiše. Nočna stra-ža s policajem je z vso naglico drvela k nam. Mi smo nabrusili pete in jo ucvrli iz mesta. Le Jaroš se je klatil po ulicah, ka-kor da ne bi znal do pet štetih.

Pritekli so do Jaroša in se usuli nanj. „S poti!“ zamahne Jaroš in zavpije, da ga je sli-šalo pol Piska, „jaz sem Jaroš iz Putime, nikomur nisem storil škode niti za groš – Ali bežim? Ne bežim! Tamle jih lovite, ki pred vami beže!“

„Kdo pa so?“

„Vprašajte jih!“ Toda mi smo bili že daleč in je bilo brezuspešno nas loviti. In vsi so verjeli, da je Jaroš nedolžen, ker ne beži.“

Vsa gostilno se je zakrohotala nad tem, kako je Jaroš potegnil meščane. Pokazal jim je, da ne na vasi, ampak v mestu jim manjka soli. Le sosed Mika se ne smeje, ampak se trpežljivo vrti na sedežu. Že se je napil, z dlanjo obrisal usta in samo čaka, kdaj se smeh poleže, da bi mogel pripove-dovati. Premeteno gleda z resnim očesom na Kolaržika in se na tihem veseli, zelo veseli, kako mu bo zagodel.

„O, v Pisku, Pri Rožičku, to je naša go-stilna,“ je končno ulovil besedo. „Toda tu-di drugače se ji pravi. Mi ji pravimo „Spo-tika“, naše žene pa „Plenika“. Pripovedoval ti bom, zakaj. Tule naš strček Kolaržik so šli v Pisek na sejem – na največji pisečki semenj.“

¹ Tako ljudstvo imenuje dona Huer-a.

Izobražuj se sam!

Vsak ve in potrdi, da šola ne more nuditi vsega, ne more zgolj sama dovršiti velikega in težkega dela, katerega imenujemo izobrazba. Pouk v šoli daje podlago, daje okvir, polaga zrno za zrnem modrosti v mlade duše. Iz teh zrn poženejo sadike. Vsaka vrsta izobraževanja je kakor vrt, kjer so najrazličnejše grede koristnih pa tudi lepotnih rastlin. Kdor se hoče ob njih učiti za življenje, se mora tudi po njih vzgledu ravnati. Slabo seme rodi slabotno sadiko, iz slabotne sadike ne zraste koristna in krepka rastlina in seveda ne more prinesiti pravih sadov. V vsakem vrtu so koristne rastline, katere potrebujemo za hrano tele, cvetlice pa nam s svojo lepoto poživljajo voljo do dela in življenja in so zato prav tako potrebne.

Glavno delo narave je opravljeno, ko je sadika dovolj močna za življenje. Toda zalivati in gojiti jo je še vedno treba, ker je drugače nevarnost, da se posuši ali shira.

Nekaj podobnega je z izobraževanjem. Vse, kar se naučiš v šoli, ti daje velike možnosti, da se sam v življenju še več naučiš in da se stalno izpopolnjuješ. Ko fant ali dekle zapustita ljudsko, glavno, srednjo šolo ali učiteljsko, sta prav taka kot vrtnar, ki si je vzgojil s trudom toliko in toliko lepih sadik. Toda te se bodo obdržale pri življenju le, če jim bo še za naprej pomagal pri rasti. Samo tiste, katere bosta hranila voda in toplota, mu bodo rodile.

Ko mlad človek zapusti šolo, se prične zanj druga šola: življenje je tukaj učitelj.

Vsak mlad človek se posveti svojemu poklicu, si torej izbere od sadik tiste, za katere misli, da bodo najlepše rastle in najboljše zanj rodile. Od teh bo živel. Inteligent v svoji stroki, obrtnik ob svojih strojih, kmet ob svojem polju. Vsi bodo mnogo imeli od življenja. Še več bodo imeli pa tisti, ki bodo v prostem času še naprej skušali črpati iz zakladov, katere jim je dala šolska izobrazba. Inženir ne bo napravil znanja jezikov, katere se je učil v gimnaziji. S čitanjem in konverzacijo jih bo gojil. Veroučitelj ne bo pozabil prirodoznanja in drugih znanosti. S čitanjem in izmenjavo misli jih bo gojil. Obrtnik ne bo vedno ob strojih, zanimal se bo za to, kaj drugi ljudje mislijo. S čitanjem in izmenjavo misli z ljudmi iz drugih poklicev bo to dosegel. In kmet bo ob večerih in v nedeljo po maši segel po lepem in koristnem berilu in bo iz tega črpal znanje za sebe in bo pripovedoval drugim.

Tisti, ki delajo tako, imajo največ od življenja.

KULTURNI RAZGLED PO SVETU

KRONANJSKI GLEDALIŠKI TEDEN V LONDONU

„British Drama League“ — Britanska gledališka zveza — je priredila v okviru kronanjskih slovesnosti „gledališki teden“, ki je trajal od 22. do 29. maja, pod geslom „Gledališče v času dveh Elizabet“. Svečane predstave so bile v gledališčih Old Vic in Arts Theatre Club. V gledališču Mermajd so uprizorili dramo „Dido in Eneas“, poleg tega pa še „Rešene Benetke“ in „Ženska brez pomena“. Ob tej priložnosti se je zbrala v Londonu tudi množica gledaliških strokovnjakov, ravnateljev in dramatikov, ki so priredili po vsaki predstavi debatni večer, na katerem so razpravljali o igri in o splošnih gledaliških vprašanjih. Teden je zaključila gledališka skupina „Tavistock Repertory Company“ z gledališko predstavo in zabavnim večerom v svojem novem gledališču v zgodovinskem canonburyjskem stolpu. Prireditve se je udeležila tudi večja skupina tujih, zlasti francoskih, švicarskih in norveških študentov, ki študirajo v Angliji.

GASSMANOVO GLEDALIŠČE BO OBISKALO NEW YORK

Italijanski filmski igralec in ravnatelj Vittorio Gassman namerava letos obiskati s svojo gledališko skupino New York, kjer bodo v italijanščini igrali „Hamleta“. Kakor je izjavil Gassman, bo gostovanje pod pokroviteljstvom italijanske vlade.

VELIKO ZANIMANJE ZA RESNE KNJIGE PRI AMERIŠKIH BRALCIH

Kakor znano, izdajajo veliki ameriški časopisi in revije knjige v lastni založbi. Iz zbranih podatkov je razvidno, da posegajo ameriški bralci med temi knjigami najbolj po tistih, ki obravnavajo verske stvari, psihologijo, znanost, umetnost in balet. Računajo, da bodo letos kupili ameriški bralci okrog 250 milijonov knjig iz časopisnih založb. Medtem ko so leta 1946 prodali okrog 20 milijonov takih knjig, se je njih prodaja do danes dvanaestkratno povečala. To so po večini resne knjige.

Za našo mladino

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Legenda o umrli in zopet oživelu ljubezni

(Nadaljevanje in konec)

Te tri zvonove, edino dragocenost, ki je ostala meščanom po slavnem rojaku, so poklonili v dar najlepši mestni cerkvi, ki so jo pravkar dozidavali. Materi Dolorosi, Kraljici sedem žalosti je bila posvečena. In kmalu so spoznali, da na širnem svetu ne bi bili mogli dobiti zvonov, ki bi bili svetišču žalostne Matere božje bolj primerni.

„Pojo, kakor bi plakali nad neskončno boljo svoje Gospe,“ so se čudili ljudje, ko so slišali čudežno zvonjenje.

„Duh rajnega umetnika ne najde miru na drugem svetu. Prihaja nazaj k svoji deci in iz nje toži svojo bol,“ so modrovali drugi in pomilovali umetnika.

„Verjetno. Umril ga je baje obup zaradi ženske nezvestobe. Ne najdejo miru take duše, dokler nezvestoba živi, pravijo.“

Tretji tako. In so v mislih in z besedami preklinjali njo, ki jim je slovitega rojaka umorila.

Od daleč so prihajali tujci, da bi slišali čarobno pesem zvonov, katerih sloves je rasel od dne do dne, širil se daleč po svetu. In kdor jih je slišal, ni pozabil njihovega petja vse življenje.

Veselo se je smejal človek na ulici; pa so zapeli zvonovi, in prešerni je umolknil sredi smeha in je postal zamišljen in otožen. Še oči otrok, sanjačih samo neskaljeno srečo, so se zresile ob tem nenavadnem zvonjenju — kakor bi vela iz njega celo v neskrbne mlade duše težeka slutnja o bridkosti in prevarah življenja.

Nobenega srca pa se ta skrivnostna tožba ni dotaknila s tako mogočno silo kakor src, ki so pozabila in pogazila vero, ki so prislege in obljube prelomila in se očitno ali na skrivnem vdala nezvestobi. Kakor žgoč bič je udarjal ob ta srca slednji zvok žalobne pesmi zvonov, o nestalnosti in nezvestobi tožeh.

A glej, ni minilo povsem leto, in tudi ona, ki je s svojo nezvestobo zadala ljubčemu umetnikovu

srcu smrtni udarec, je stala v življenju obupana, ker je bila varana in zapuščena. In nikjer ni našla tolažbe, nikjer pomoči in zdravila skeleči srčni rani.

Tedaj so ji v bolni duši oživel nekdanji sončni čas, cvetni dnevi njene mlade ljubezni do umetnika, ki jo je oboževal kakor Madono v oltarju. S solzami je mislila nanj ob dolgih brezsončnih dneh, v neskončnih nočeh brez sna. Z vso dušo ga je prosila odpuščanja. Toda — ali ji kdaj odpusti? Ji li more? Ji li hoče? Ali vidi v večnost njeno kesanje? Ali ve onkraj groba za njeno nanovo oživelu ljubezni? Z radostjo bi dala življenje, da bi mogla slišati eno samo njegovo besedo, tako neskončno zaželeno, tako nebeško sladko besedico: „Odpuščam ti.“

Po nemirni, v skelečem kesu in obupu prečuti noči, se je napotila v dom mrtvih, na grobišče. Pokleknila je na njegov rosi grob, poljubila ga v bridkem kesanju, v veliki, trpeči ljubezni zaprosila: „Odpusti, ljubljeni!“

Na velikonočno jutro je bilo to, na dan vstajenja Večne Ljubezni.

Po mestnih ulicah so se tedaj ustavljali ljudje, strmeli v visoki zvonik cerkve Matere sedem žalosti in poslušali silno zavzeti.

„Kako čudežno pojo danes zvonovi pri Materi Dolorosi. Nikoli še brž niso peli tako.“

„Vstajenje pojo.“

In res so peli vstajenje. Trojno vstajenje: vstajenje Pravira vse ljubezni, vstajenje umrle in zopet oživele ljubezni mlade žene, plakajoče na tistem grobu, vstajenje duše umetnikove, ki je bila rešena svojega trpljenja tisto uro in je prihitela k svojim ljubljenim otrokom, da zapoje iz njih novo pesem, pesem zmagoslavja in rajske radosti...

Ako poklekneš kedaj na moj grob s solzo kesanja in ljubezni v ljubljenih nebeških očeh, naj vzcveti v tisti blagoslovljeni uri dehteča radost iz vseh mojih otožnih del...

Naše prireditve

BILČOVŠ

Dnevi in tedni minevajo, pomlad bo skoro zapustila našo deželo, na njeno mesto pa bo prišlo poletje. S koncem pomladi pa se povečini konča tudi naše prosvetno delo. Res, zelo pridni so bili naši domači igralci, saj so nam ti marsikatero dolgo zimsko nedeljo skrajšali za nekaj uric, ko smo si mogli ogledati naše lepe domače igre. Vemo, da je bilo treba mnogo dela in truda, predno je prišlo tako daleč, da so nastopili. Prav iz srca smo jim hvaležni za te lepe urice, saj drugače bi se ja morali z marsikaterimi drugimi živalmi spraviti k zimskemu spanju, da bi nam na ta način hitreje minila zima. Tako pa smo prebili zimski čas ob prijetni zabavi v prijazni Miklavževi dvorani.

Kot za konec letošnje igralske sezone so nas pa prijetno iznenadili celovški igralci s svojo lepo igrico „Svojeglavček“. Prišli so k nam, da nam pokažejo, kaj znajo tudi oni, da nam pokažejo, da živi slovenska prosveta tudi v Celovcu. S kritičnim očesom smo napolnili v nedeljo, 7. junija, Miklavžovo dvorano do zadnjega kotička. Toda njihovo podajanje ter njihova dovršenost v igranju je vsakega presenetila. Ne bomo hvalili tukaj posameznih igralcev, saj moramo pohvaliti vse, kajti igrali so res dovršeno. Igra je potekala res odlično in gotovo ni nikomur žal, da si je to igrico ogledal.

Celovčani so nam s to igro nudili užitek, nudili so nam dve uri veselega razvedrila,

Važnejši zgodovinski dnevi v juniju

16. junija 1912 je umrl v Ljubljani pesnik Anton Aškerc.
17. junija 1704 se je rodil v Bristu v Dalmaciji hrvaški književnik, prosvetitelj in narodni buditelj Andrija Kačič-Miošič.
18. junija 1901 je umrl v Ljubljani pesnik Josip Murn-Aleksandrov.
20. junija 1459 so Turki zavzeli Smederevo, takratno prestolico srbskih despotov. S tem je izginil zadnji ostanek srednjeveške srbske države.
22. junija 1593 so Slovenci in Hrvatje premagali Turke, ki so pod poveljstvom Hasan-paše oblegali Sisak na Hrvaškem.
26. junija 1881 se je rodil v Ihanu pri Domžalah znani slovenski jezikoslovec in slovničar dr. Anton Breznik.
28. junija 1914 je ustrelil Gavril Princip v Sarajevu avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda (pričetek prve svetovne vojne).
28. junija 1919 je bil sklenjen znani mir v Versailles.

Iz šentruperške razstave

katerega smo tako potrebni. Zelo hvaležni smo jim, da so se odzvali našemu vabilu ter prišli k nam. Seveda pa upamo, da to ne bo njihov zadnji obisk, ampak bodo v jeseni, ko se bo pričela nova sezona, zopet prišli in takrat igrali ne samo enkrat, ampak dvakrat. Torej, dragi Celovčani, še enkrat najlepša hvala za vaš obisk, v jeseni pa na veselo svidenje!

I. N.

su (dejanski zaključek prve svetovne vojne).

29. junija 1586 je umrl Primož Trubar.

29. junija 1797 se je rodil v Mali vasi pri Dobriču na Dolenjskem znani slovenski misijonar Friderik Baraga, imenovan tudi „apostol Indijancev“.

Lunin prehod

Divna bleščoba... oblakov valovi! Kakor čarobno tam zlato je morje; pravljичno spajajo z njim se vrhovi, ki se tam dvigajo v vzhodno obzorje... Ali vesoljstvo gori? Dalja brezmejna plameni? Zemlja molči — V gozdu počiva, v gaju pa sniva noč ter uspava vse trudne oči...

Val. Polanšek

MLADINA PIŠE:

Nagelček na oknu slov. dekleta

Prisrčno mi bodi pozdravljen, ti prekrasni cvet, ki se tako oblastno bohatiš na oknih kmečke domačije! Tam, kjer si še ti in tvoj opojni vonj, da, tam še živi in bije pravo in pristno srce slovenskega dekleta. Na kolikih oknih si že ovenel in usahnil, umrla je ljubezna do tebe in do domače grude. Zakopana je v moderni svet in ne ozre se več nate, ki si pravi in najlepši simbol ljubezni.

Da, zares si simbol ljubezni! Komaj te začenjajo poljubljati sončni žarki, že poženeš popek, ki se pa od dneva v dan pod skrbno nego ljubčega srca odpira in odpre nekega dne svoj lepi cvet v svoji prelestni barvi. Ravno tako je z mladim srcem. Komaj da se dotaknejo srca topli žarki dekliskega življenja, se že razvija popek ljubezni. V začetku še niti ne ve pravega imena, a ko se razcvete, se razodene, da je ljubezna.

Pa tudi vez mladih src je nageljnov cvet. Če se razcvete v srcu ljubezna, je prvi znak tega v obliki slovenskega šopka, katerega podeli dekle izvoljenemu.

Ah, kako te ljubim, ti bujni cvet, očaral si mi srce in ga popolnoma navezal nase. Presrečni so tisti večeri, kadar se pogovarjava v mirnem mraku, ki lega v dolino. Vetrč mi boža mlado lice, ki se sklanja k tebi ter šepeta o tajni ljubezni. Tebi razodavam srce, vse veselje, ki ga doživljam, pa tudi bridke novice ti razodenem, ki večkrat izvajajo celo solze iz mojih oči. Življenje je težko, zato ti mnogokrat zalivam s solzami, ne zameriš mi, da, celo tolažbo vlivaš v ranjeno srce.

Ob tebi čakam nanj, po katerem hrepeni srce, če pride, si ti priča najine ljubezni in ti si pot, ki vodi od srca do srca. A če me ljubezna razočara, mi ti ostaneš vdan in zvest.

In zjutraj, kadar me vzdrami zarja, se mi nasmehneš prvi in pozdraviš moj zaspani obraz. Včasih se še lesketajo solze preteklega večera, večkrat pa jih že usahne poljub jutranje zarje, ki te prvega pozdravi in zdrami, da zaživiš v novi dan.

Tako slaven si, opevajo te narodne pesmi, veter raznaša tvoj očarljivi vonj, sončece te pozdravlja in poljublja, pojo ti ptički, šumi ti potok in ti pripoveduje bajne povesti. Povsod si priljubljen, vse očaraš in poživiš sleherno srce. Ob tebi se mi razveže vsaka krutost.

Toda tudi nesramneži se najdejo, ki tepajo tvoj bujni cvet z nogami in zasramujejo tiste, ki te goje, ker so pač pozabili, da jih je rodila slovenska mati, jih učila peti in moliti v svojem jeziku in je gojila tebe. Sramujejo se družine in hiše, kjer kraljuje On, ki je vsega sveta gospodar in vladar in je ustvaril tudi tebe, da krasiš njegovo svetlobo.

Toda jaz ti obljubim zvestobo, ti mogočni, slovenski, kmečki nagelj. Vsadila sem te v svoje srce, da me boš spremljal na vseh mojih potih. Če me bo božja previdnost presadila iz lepega dekliskega vrta v drugi stan, me boš spremljal ti, in tudi umreti hočem v vonju tvojega cveta in v duhu slovenske domačije. Nekdanja gojenka

LEGENDA O VINU

Arabci so si izmislili sledečo legendo o vinu:

Ko je Noe zasadil vinsko trto in je od utrujenosti zaspal, je prišel vrag in je zalil vinsko trto s pavovo krvjo. Ko je vinska trta poglala prve lističe, je spet prišel ponoči vrag in je prilil trti z opičjo krvjo. Ko pa so se na trti razvili prvi grozdčiči, je prišel vrag in je zalil trti z levjo krvjo. In končno, ko je začelo grozdje že zoreti, je prišel še enkrat vrag in je prilil trti s svinjsko krvjo.

Vinska trta, ki je uspevala ob negi vragovi in ki je dobivala kri različnih živali, ima tudi take lastnosti. In res, ko človek popije prvo mero vina, postane v lice rdeč in se postavlja ter domišlja kakor pav. Ko pa popije drugo večjo mero vina, postane vesel, ter skače in pleše kakor opica. Ko pa pije človek še dalje, se opije in postane večkrat divji in nevaren kakor lev. Ko pa je končno vino človeka že popolnoma obvladalo začne pijanec omahovati, ne more več hoditi ravno, večkrat pade in se celo zamaže v cestnem blatu in prahu, kakor ona domača žival, od katere krvi je vrag nazadnje vinski trti prilival.

Zdravilo zoper kašelj

„In vi res mislite, da ena steklenica vašega zdravila ozdravi kašelj?“ — „Gotovo, do zdaj vsaj še nihče ni zahteval druge steklenice.“

Napredna avstrijska pivovarna

Nova klet za steklenice v Schleppe-pivovarni

Zadnje in najboljše novosti uporabljene v smotrnem delu

Ze vsa zadnja leta so se vršile v pivovarni Schleppe velike spremembe. Po dolgem in načrtnem delu je bilo korak za korakom vse obnovljeno, tako tudi klet za polnjenje steklenic, ki je danes najmodernejša te vrste v Avstriji. To dokazuje med drugim n. pr. eden izmed strojev, katerega je dobavila tvrdka Dreyer iz Berlina in kakršen je tudi v Nemčiji do sedaj samo še eden (Kindlbräu v Berlinu).

Vodstvo podjetja si neumorno prizadeva, ne glede na stroške, pivovarno opremiti z najboljšimi in najnovejšimi napravami. Te ne olajšujejo samo dela osobju, temveč so važen faktor na področju zaposlitve. V tem pogledu je Schleppe pivovarna postala pomemben činitelj v koroškem gospodarstvu.

Ogledali smo si oddelek za polnjenje steklenic. Svetli, veliki prostori, neonska razsvetljava, krožno kurjenje z zrakom. Stroji: pralni, polnilni in stroj

žega piva, topli prostor in pride v polnilni, takozvani hladni prostor. Oba ta dva prostora loči čedna, okusno izdelana steklena stena iz lahke kovine in z brezkitno osteklenitvijo — to je dobavilo podjetje Scherzer. Isto podjetje je izdelalo tudi dvoranska vrata v načinu votličaste gradnje. Polnilni stroj je tukaj središče dogajanja. Tu se v krogu avtomatično napolni 40 steklenic. Stisnjeni zrak jih pritegne in protipritisk jih napolni brez penjenja. Žejnim naj bo v pomirjenje, da jih kar 7000 napolnijo v eni uri.

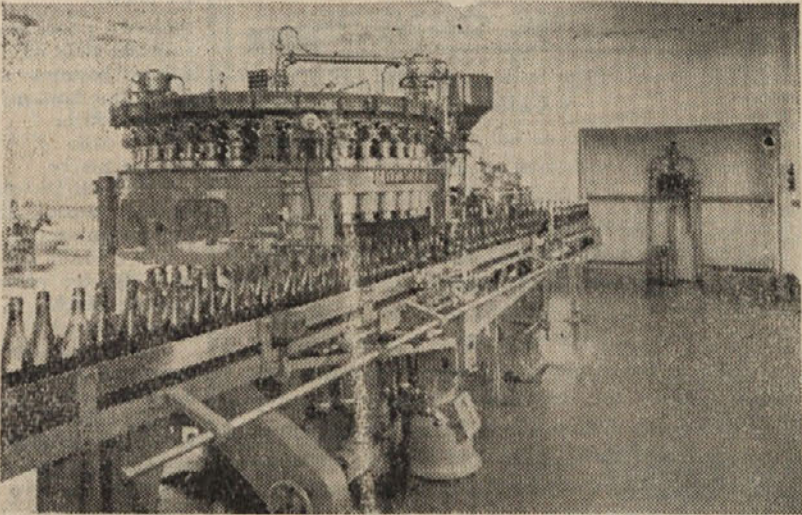
Stroj za zamašenje da še brž vsaki steklenici klobuček na glavo. Ta je iz aluminija, ki je podložen s plutovino. Potem gre steklenica še po vizitko k stroju za etikete. Tudi ta deluje avtomatično in 7000 steklenic mimovozeče se kolone dobi nalepljene etikete. Lahko pa je steklenic tudi do 10.000. To je zelo, zelo mnogo. Za slučaj, da bi se kje kaka

pošiljanje delavci zlagajo v zaboje. Ti zaboji pridejo nato ali v skladiščne prostore ali pa jih zapeljejo na prostor, kjer jih nalože in odpeljejo k naročniku. V skladišču je prostora za 3000 zabojev po 25 steklenic. Temperatura skladišča je med 2 in 4 stopinjami Celzija.

Do stroja za polnjenje pride pivo po posebni „Kieslgur“ filtrirani napravi, ki predstavlja najmodernejšo vrsto filtriranja in nadomešča stari način filtriranja. Filtrirano pivo odtočijo v takozvane tanke za pivo v steklenicah, ki so iz aluminija in od

pe postreči z najboljšim, kar je na tem področju doma in marsikateri pivec bo pri vrčku Schleppe piva po tihem nazdravil tudi možem, ki vodijo to podjetje in s svojo vztrajnostjo, znanjem in spretnostjo jamčijo tudi vnaprej za pivski užitek vsako uro tisočim in desetisočim naših deželanov.

Gradbena dela je izvedla tvrdka dipl. ing. Franz Schütz. Veliko in težavno je bilo delo, katerega je opravila, saj je šlo za predelavo prostorov, ki so prej služili drugačnim namenom. Tako je bilo treba stare kamenite oboke v bivši ledenici — in ti oboki

Stroj za polnjenje in zapiranje steklenic — Zmogljivost na uro: 7000 steklenic

za etikete stoje ob tekočem traku, po katerem „potečejo“ steklenice.

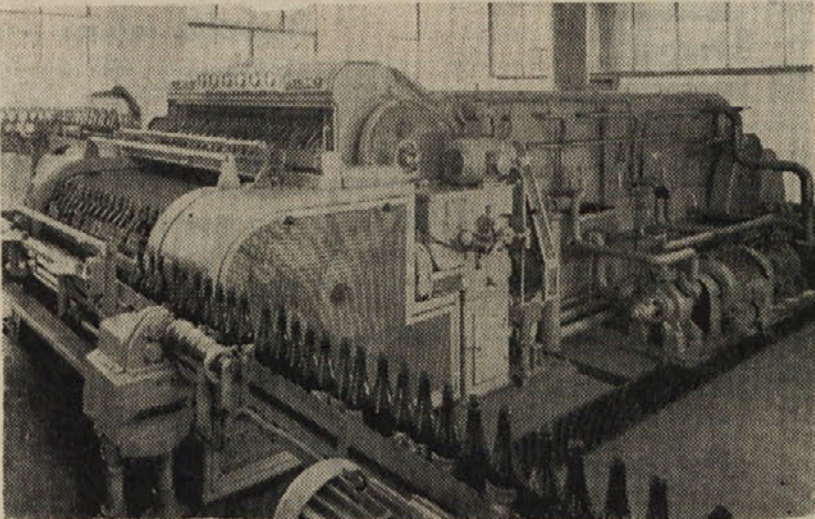
Zanimalo bo bralca, kako gre delo od rok. Iz prostora, kjer so nakopičene prazne, rabljene steklenice, jih poseben stroj po poševnem traku nosi (7000 na uro!) k pralnemu stroju. To je glavna naprava v kleti za polnjenje steklenic. Tovarna Seitz-Werke v Kreuznach, ki ima svetovni sloves v gradnji specialnih najmodernejših strojev, je dobila naročilo za dobavo te strojne naprave, ki v eni uri brez krtačk in verig avtomatično opere 7000 polliterskih steklenic. Te nato prevzame drugi brez-kotlasti Seitz-Rollen polnilni stroj s 40 vratovi.

To napravo so iznašli in zgradili po zadnjih preizkusih in omogoča posebno temeljito očiščenje steklenic, kar tudi poveča trajno svežost pijače. Posamezna steklenica je v pralnem stroju 12 minut. Steklenice tekoči trak avtomatično šteje. Potem jih pride po 18 naenkrat v železno skrinjo, v lužno kopal ob 65 stopinjah Celzija.

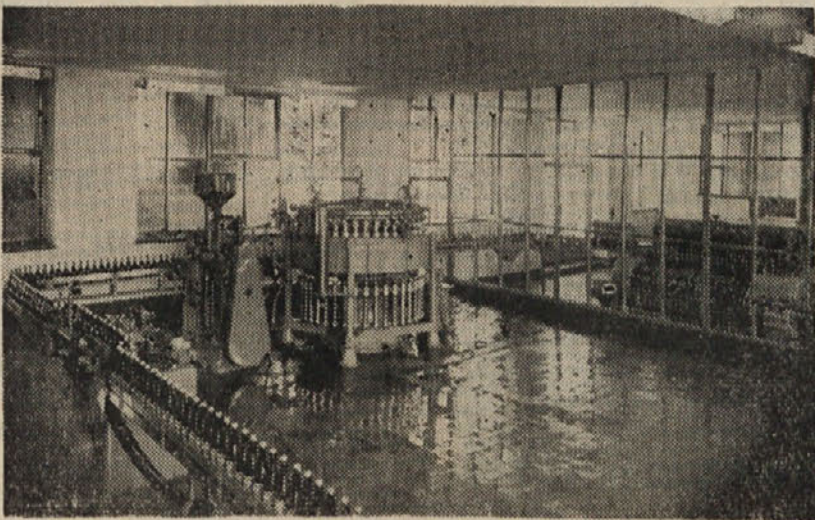
Ko je odpadla etiketa — tudi zato je poseben način — in je steklenica prestala svoje kopeli, jo tekoči trak prinese do kontrolne postaje, kjer jo ob-svetijo in pregledajo čistoto in steklo. Po tako skrbnem čiščenju in pregledu zapusti steklenica kot pre-rojena in pripravljena za sprejem zaželenega sve-

steklenica zataknila, se delo avtomatično ustavi in se tako stroji ne poškodujejo.

Nekaj posebnega predstavlja tudi „sveder za od-pravljanje steklenic“. Ta jih prevzema iz tekočega traka in nosi v globino, kjer jih v prostoru za raz-

Avtomatična čistilnica steklenic brez krtač — Zmogljivost na uro: 7000 steklenic

Pogled v klet za steklenice

tam ga napeljejo s pomočjo stisnjene zraka do polnilnega stroja. Stari tanki so imeli po 30 hektolitrov, tem sta se pridružila še dva po 80 hektolitrov iz jekla in sta emajlirana.

Delo v teh prostorih mora biti vsakemu v veselje in se zato ni čuditi, če je vsa Schleppe-družina od ravnateljstva, uradnikov in delavcev zadovoljna celota, saj je vodstvo priljubljeno pri vseh radi svojega socialnega skrbstva.

Širom po Koroškem pa seveda tudi ni vseeno brezštevilnim ljubiteljem piva, kakšen je postopek in kako pride do te pijače. Vsak polaga seveda največjo važnost na kakovost piva. Tukaj more Schlep-

niso bili majhni — odstraniti in jih zamenjati s ploščami iz železobetona. Zidnega ograjja in nastale praznine med izvedbo ni bilo mogoče podpreti oziroma zaščititi na običajni gradbeni način, temveč bil potreben poseben „viseči“ postopek. Vse to je uspelo z modernimi tehničnimi pripomočki.

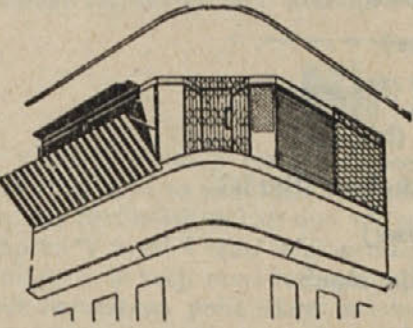
Kakor vedno, se je tudi z novo preureditvijo izkazalo lastništvo pivovarne Schleppe, da živi z domačimi gospodarskimi razmerami. Če samo delo pri ureditvi in modernizaciji podjetja je prineslo delo in zaslužek številnim delavcem in je tako zmanjšalo brezposelnost na Koroškem. Z večjo proizvodnjo vstekljenenega piva na boljši in modernejši način pomaga podjetje še nadalje pri zmanjšanju brezposelnosti.

Gospodarstvo stremi danes povsod po večji proizvodnji. Pa ne samo po večji proizvodnji, ampak tudi in predvsem po večji racionalnosti te proizvodnje. To je tudi upoštevalo lastništvo Schleppe-pivovarne, ko je sklenilo preurediti na najmodernejši način svojo klet za vstekljenenje piva.

Danes se stroši mnogo več piva v steklenicah kakor pa kdajkoli prej, ko so zahtevali potrošniki piva sveže pivo iz sodčka. Danes pijejo tudi mnogo več piva izven gostilne, doma. Zato pa je treba, da je tudi pivo v steklenicah čim boljše. Za to more jamčiti pivovarna Schleppe po novi modernizaciji kleti za vstekljenenje piva.

Prozorne ločilne stene iz lahke kovine in brezkitna osteklenitev, vhodna vrata po dvoranah v votličasti gradnji. Zdrsljiva in bočno odpirajoča se vrata. — Portali za trgovine z rje prosto prevleko iz plemenitega jekla. — Konstrukcije za šotore. — Zamreženje oken. — Koltur-nice (Rollbalken). — Izložbena okna. — Zaluzije. — Vse vrste železnih konstrukcij za industrijske gradnje

RICHARD SCHERZER
MODERNE ŽELEZNE KONSTRUKCIJE — GRAD-NJA PORTALOV
Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse 3. — Tel. 12-71

DIPL.-ING. FRANZ SCHÜTZ

ARHITEKT IN MESTNI STAVBENI MOJSTER

CELOVEC-KLAGENFURT - KARDINALSCHÜTT 7 - TELEFON 32-18

FRITZ ANDLINGER

Izvedba vseh vrst instalacijskih del za plinske, vodovodne in sanitarne naprave ter centralne kurjave
Celovec - Klagenfurt, Adlergasse 4, Telefon 20-52

Celotno ureditev za steklenično klet v SCHLEPPE-PIVOVARNI V CELOVCU je

dobavilo podjetje **SEITZ-WERKE G.M.B.H., KREUZNACH (RHLD.)**

Glavno zastopstvo za Avstrijo:

THEO SEITZ, WIEN 3, UNGARGASSE 59 TEL. U 14-5-60 SERIE

 Mouselette-obleke S 78.—
Piquè-obleke . . S 140.—
Everglaze-oblčila S 125.—

TRGOVSKA HIŠA
BRUNNER
CELOVEC — KLAGENFURT

Everglaze-bluze . . S 67.—
Shantung-bluze . . S 36.—
Mouselette-bluze S 25.40

MOČ IN ZDRAVJE

DA JE

ČISTI RŽENI KRUH

EVI - ČISTI RŽENI KRUH vsebuje najdragocenejšo sestavino rži in pšenice z dodatkom otrobov in semenskih klic. S posebnim postopkom so ta pripravljena kot zelo lahko prebavljiva.

EVI - RŽENI KRUH je idealno hranivo za vsako gospodinjstvo, za vsakega športnika in k brezmesni hrani. EVI - RŽENI KRUH je okusen, tečen, začinjen in ostane dolgo svež.

EVI - RŽENI KRUH z maslom, medom ali marmelado je tudi okusen, krepak zajtrk in služi našemu zdravju.

Peče ga in razpošilja na Koroškem samo

PEKARNA SEBALD WALTER
CELOVEC - KLAGENFURT, 10.-Oktober Strasse 14

Kupim vsako količino vseh vrst okroglega lesa Drago Krže, Celovec, Rampenstrasse 15.

Stadttheater
Predstave ob 16. in 18. uri,
Od 19. do 22. VI.: „Hafen-gasse 5“
Od 23. do 25. VI.: „Das Lied der Wildbahn“

Ikon-Filmsko gledališče v Piberku
Od 20. do 21. VI.: „Alraune“
Od 24. do 25. VI.: „Ich erschoss Jasse James“

DOBRLA VAS
Dne 20. VI.: „1. April 2000“
Dne 21. VI.: „1. April 2000“
Dne 24. VI.: „Durch dick und dünn“

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Prechtl

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

Od 19. do 25. VI.: „Türme des Schweigens“

Pekarna Sebald Walter

Celovec - Klagenfurt, 10.-Oktober Strasse Nr. 16

je odprla z 10. junijem 1953 svojo

podružnico

v Celovcu, Brunnplatz šte. 5

Svoje cenjene odjemalce prosim za obilen obisk

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 š (IN 10% DAVKA).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Akumulatorje za traktorje in avtomobile dobavlja Weiser v Celovcu-Klagenfurt, Paradeisergasse 10.

Za S 250.— mesečno dobite

TOVARNISKO NOVO

MOTORSKO KOLO

Potuznik, Celovec-Klagenfurt

St. Ruprecht Str. 4. Tel. 35-23.

Glasba - pihala - note - gramofonske plošče. Največja izbira. Nizke cene.
Musik-Haus Hergeth
Celovec, Burggasse 23
Reparature vseh vrst

Garantirano trajne frizure, naravno pravo barvanje las — kite. ZOTTER, Celovec, Salmstrasse 3.

NAŠ ŠLAGER! Lumberjack, Ia Napa-usnje, siv, moder, zelen S 590.— Specialna trgovina za usnjena oblačila Christoph Neuner, Celovec, St. Veiter Strasse.

IRHOVKE kupujte sedaj. Specialna trgovina za usnjena oblačila, Christoph Neuner, Celovec, St. Veiter Strasse.

VOGRČE — VABIJO

Sporočamo bližnji in daljni okolici, da smo dobili že težko pričakovane zvonove. Blagoslovitev zvonov bo v nedeljo, dne 28. junija 1953, h kateri vas vse najpristršneje vabimo. Po cerkvenih obredih se bomo še malo poveselili.

ZAHVALA

Ne moremo se zahvaliti vsakemu posebej za izraze pristršnega sožalja, ko je umrl naš iskreno ljubljani soprog, oče in stari oče, gospod

Janez Eržen

p. d. Kunčičev oče v Štebnu

kateri ga pogreb je bil dne 1. junija 1953. Zahvaljujemo se posebej č. g. župniku Vrhnjaku za tolažilne besede, nadalje sorodnikom, pevcem, požarni brambini in vsem znancem, ki so draga pokojnika spremljali na zadnji poti.

Šteben v Podjuni, dne 10. junija 1953.

Družina ERZEN

KÄRNTNER AUTOSALON

lastnik Alex Polgar

Celovec, Herrengasse 10, Tel. 44-24

Dež. zastopstvo za Koroško in Vzh. Tirolsko

AUSTIN S 56.200, 5,50 l porabe
LANCIA S 96.000, 8.— l porabe
MORRIS MINOR S 57.800, 5,75 l porabe
CITROEN S 38.500, 4,50 l porabe
LOHNER ROLLER S 8700
SUPER S 13.200

GABARDINE — KAMGARNI — FLAUSCHI — SHANTUNGI — SVILA — EVERGLAZE — BLUZE

Poceni

Največja izbira — najnižje cene!

To dokazuje ogromen obisk iz vseh krogov prebivalstva

Trgovska hiša Koroška

Poceni

Poceni

G. Umschaden

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 7. Am Fleischmarkt

Prodaja na obroke se nadaljuje

EDLOPLAST — KOSTUMI — JOPICE — MOŠKE OBLEKE — GABARDINE IN ZAMET. HLACE

DOBRA KNJIGA

še vedno najlepše darilo za vsako priliko

Album Koroške	15 šilingov
Rotija (Mauser)	4.—
Sin mrlvega (Mauser)	4.—
Prekleta kri (Mauser)	4.—
Cmocek poskocek (Bazilij)	3.—
Jamnik (Mauser)	8.—
Cela kolekcija stane	25 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2'5 USA dolarjev

Si koroški patriot? Pij Schleppe povsod

Dobro naložen

je vaš denar, če z njim kupite blago, ki ima vrednost. Z našimi posebnimi ponudbami vam pomagamo varčevati:

ZA GOSPODE:

Trpežne obleke od	280.—
Modne obleke od	390.—
Športne obleke	448.—
Kamgarn obleke	590.—
Gabardine obleke	679.—
Ia cord obleke	882.—
Štajerske noše	348.—
Koroške noše	590.—
Športni sakoji	220.—
Jopiči iz lodna	135.—
Amerayon hlače, dolge	120.—
Gabardine modne hlače	197.—
Dolge hlače iz blaga	88.—
Poletne hlače, kratke	53.50
Irhovke, šlager	190.—
Plašči iz balonske svile	298.—
Modne srajce	43.40
Oxford in delav. srajce	39.—
Svilene polo-srajce	52.90
Hämmerle „buš“ srajce	58.50
Modni jopiči, barvasti	26.—
Sharmeuse spodnje hlače, kratke	17.90
Kopalne hlače, triko	13.30

ZA DAME:

Balonski plašči od	288.—
Štajerske noše od	398.—
Športni kostumi	476.—
Gabardine kostumi	598.—
Športna krila	59.—
Modna krila	29.50
Poletne hlače	
v modnih barvah	25.80
Pletene bluzice, šlager!	25.80
Poletni puloverji	
v 9 modnih barvah	29.90
Kuli jopice, pletene	62.30
Poletne obleke	57.50
Kopalne obleke,	
volnene, enobarvne	63.—
Garniture perila	15.60
Spodnja krila od	19.50
Ripp hlače	7.80
Gumijasti stezniki	12.80
Svilene nogavice	9.80
Nogavice na levo tkane	17.80
Nylon nogavice	26.40
Perlon nogavice	26.90
Kratke nogavičke	5.40
Predpasniki z naramni-cami, pisani	16.50
Predpasniki iz klota	18.50
Naglavne rute od	8.70
Georgette rute	12.90
Rutice, pisane	4.80
Pralno blago od	9.70
Vistra za obleke,	
vzorčasto od	10.60
Poletno blago od	12.20
Zw.-Shantung	12.70
Zephir za dečve	11.30
Za predpasnike, pisano	8.50
Svila za obleke, vzorč.	17.—

ZA OTROKE:

Deške obleke, vel. 3, od	170.—
Deške hlače, vel. 3, krat.	29.30
Hlače iz žameta, vel. 3	85.—
Knicker Bocker	
vseh velikosti 2 do 12	49.90
Hlače iz lodna, kratke 3	43.40
Modne hlače iz blaga,	
dolge, velikosti 3	65.—
Usnjene hlače	63.40
Deške srajce, polo od	13.—
Kopalne hlače od	7.80
Kopalne obleke	
za 10-letne od	23.—
Macco jopice, črtk. od	11.—
Hlače iz klota od	9.90
Dekliske obleke, vel. 6	35.—
Pletene jopice za štiri-	
do 12-letne	29.90
Svilena spodnja krila,	
vseh velikosti	15.60
Macco hlače, barvaste	7.80
Otroške nogavice od	6.30
Hlače za sonč., pisane	6.—

ZA DOM:

Stores blago, 150 cm	11.—
Blago za zastore, 80 cm	11.80
Blago za pregrinjala,	
120 cm	19.50
Posteljno blago,	
rožasto, 80 cm	10.60
Posteljno blago,	
rožasto 120 cm	15.60
Kuhinj. brisače, 45 cm	7.60
Frotirke	12.80
Domača tkanina, 80 cm	8.80
Blago za rjuhe, 120 cm	15.40
Damastni gradl, 120 cm	19.50
Prešite odeje (kovtri) od	99.—
Ia kapne 140x190	98.—

Dobro blago — toda ceneje!

V najbolj obiskani trgovski hiši na Koroškem

Dietmar Warmuth & Co.

Beljak - Villach, Hauptplatz 22

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!